

Keskkonnahoidlikud nõuded mööblile, puhastustoodetele ja -teenustele, paberile ja kontori-IT seadmetele – määruse nr 35 rakendamise juhend hankijale

KESKKONNAAGENTUUR

KESKKONNAMINISTEERIUM

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

See juhend aitab hankijal sätestada keskkonnahoidlikke nõudeid riigihanke alusdokumentidesse

RHS § 77 lg 6¹ kohaselt peavad riigihanke alusdokumendid (RHAD) sisaldama tingimusi, mis arvestavad kogu kasutusiga hõlmavate energia- ja keskkonnamõjudega, kui hankelepingu esemeks olevale asjale või teenusele on kehtestatud keskkonnahoidlikkuse kriteeriumid. 1. jaanuar 2022 jõustus keskkonnaministri määrus nr 35 „Hankelepingu esemeks olevate toodete ja teenuste keskkonnahoidlikud kriteeriumid ja nende kohta riigihanke alusdokumentides kehtestavad tingimused“. Määrus nimetab neli valdkonda, kus hankija peab RHAD-i lisama keskkonnahoidlikud kriteeriumid. Samuti on määruse vabatahtlikud kriteeriumid, mida on hankijal soovitatav RHAD-i lisada (kuid mille lisamine kohustuslik ei ole).

See juhend aitab määruse nõudeid RHAD-s sätestada. Juhendis on näidisklauslid, mida hankijad saavad RHAD-i kopeerida. Need vastavustingimuste ja hindamise kriteeriumide näidisklauslid on lisatud ka riigihangete registrisse, mida hankijal on võimalik hõlpsalt registris linnutada.

Määruses nimetatud keskkonnahoidlikud tingimused kuuluvad olemuslikult erinevatesse RHAD osadesse: kvalifitseerimise tingimus, TK, vastavustingimus, hindamise kriteerium, lepingu säte. Olenemata sellest, kas tegemist on TK või lepingu sättega, **tuleks tingimused RHAD-s kehtestada vastavustingimustena**. Register võimaldab hankijatele näidiseks sisestada vastavustingimused ja hindamise kriteeriumid. Nende kasutamisel lisandub hankele keskkonnahoidlikkust esile tõstev märgis – roheline leheke. Nii saab hankija keskkonnahoidlikke hankeid registrist otsida ja enda hankes eeskujuks võtta. Samuti on vaja riigil esitada keskkonnahoidlikest hangetest ülevaateid Euroopa Komisjonile, mis poleks võimalik, kui hankel ei ole roheline lehekese märgest. Seega, kui hankija sätestab keskkonnahoidliku tingimuse lepingu projektis, peaks roheline lehekese märke saamiseks siiski kehtestama registris ka vastavustingimuse (nt kinnitus, et pakkuja täidab lepingus sätestatud nõude). Seepärast on juhendis eeskätt pakutud näidisklauslid just vastavustingimusena.

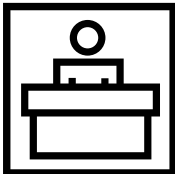
Kokkuvõtlikult on määruse nr 35 eesmärk suunata hankijaid seadma riigihangetes keskkonnahoidlikke kriteeriume, vähendades sel viisil negatiivset keskkonnamõju.

Erki Fels, advokaadibüroo PwC Legal vandeadvokaat

¹ Määrus kättesaadav arvutivõrgus: <https://www.riigiteataja.ee/akt/102072021013>.

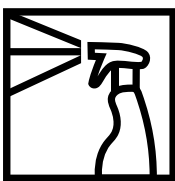
Mis toodetele/teenustele määrus kohaldub?

Mööbel (CPV: 39100000-3 – Mööbel, 50850000-8 – Mööbli remondi- ja hooldus-teenused). Mööbel on eraldiseisvad või sisseehitatud moodulid, mida kasutatakse peamiselt panipaigana, esemete ladustamiseks või riputamiseks või pindadena, millel kasutajad saavad puhata, istuda, süüa, õppida või töötada, kas sise- või välistingimustes.

Mööbel ei ole:

- tooted, mille esmane kasutusotstarve ei ole mööblina kasutamine (mh tänavavalgustus, piirid, tarad, redelid, kellad, mänguväljakuvarustus, peeglid, kaablikanalid, postvalgustid ning hoone juurde kuuluvad tooted, nagu trepiastmed, ukсед, aknad, põrandakatted ja hoone välisvooder);
- transpordivahenditesse paigaldatud mööbel;
- mööblitooted, mis sisaldavad enam kui 5 (massi)protsenti materjale, mis ei ole täispuit (puidupõhised paneelid, kork, bambus, rotang, plastid, metallid, nahk, pealstatud riie, tekstiilid, klaas või polstrimaterjalid).

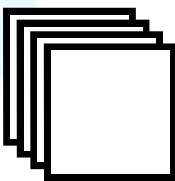

Puhastustooted ja -teenused (CPV: 90910000-9 – Puhastusteenused; 39800000-0 – Puhastus- ja poleerimisvahendid). Puhastustooted ja -teenused on regulaarsed professionaalsed siseruumide puhastusteenused kontorites, sanitaarruumides (nt tualetis ja muudes valamuga ruumides) ning teistes avalikes ruumides; klaaspindade puhastamine, milleni pääseb eriseadmete või -masinate abita; keskkonnanahoidlikud puhastusvahendid ja puhastustarvikud. Regulaarne professionaalne puhastusteenus on selline, mida osutatakse vähemalt kord kuus (v.a klaaspindade puhastamine, mis on regulaarne, kui see toimub vähemalt kord kolme kuu jooksul).

Puhastustooted ja -teenused ei ole desinfitseerimine ning sanitaarpuhastus, mille käigus kasutatakse EL määruse nr 528/2012 kohaldamisalasse kuuluvaid biotsiide.

Kontori IT-seadmed (CPV: 30000000-9 – Kontorimasinad ja arvutid, nende seadmed ja tarvikud). Kontori IT-seadmed on paiksed arvutid (lauaarvutid, väikeserverid, tööjaamad); kuvaseadmed (arvutimonitorid); kaasaskantavad arvutid (sülearvutid, kaks ühes sülearvutid, tahvelarvutid, kaasaskantavad kõik ühes arvutid, mobiilsed kõhnklientarvutid).

Koopia- ja joonestuspaber (CPV: 30197620-8 – Kirjapaber, 30197630-1 – Trükipaber, 30194320-4 – Joonestuspaber). Koopia- ja joonestuspaber on kirjutamiseks, trükkimiseks ja koopiategemiseks ette nähtud trükimärkideta paber (kuni 170g/m²), mida müüakse lehtede või rullidena. Koopia- ja joonestuspaber ei hõlma paberist valmistatud tooteid, nagu näiteks kirjutusplokid, joonestusplokid, kalendrid, märkmikud.

Milliseid hankijaid määrus kohustab?

Määrust peavad järgima avaliku sektori hankijad ja võrgustikusektori hankijad. Määrus ei laiene kaitse- ja julgeolekuvaldkonna riigihangetele.

Kas määrus kohaldub lihthangetes?

Jah. 01.06.2022 jõustunud RHS redaktsiooni § 125 lg 5 järgi tuleb lihthankemenetluse läbiviimisel järgida ka RHS §-s 77 sätestatud. RHS § 77 lg 6¹ ütleb: „Kui hankelepingu esemeks olevale asjale või teenusele on kehtestatud keskkonnahoidlikkuse kriteeriumid, peavad riigihanke alusdokumendid sisaldama tingimusi, mis arvestavad kogu kasutusiga hõlmavate energia- ja keskkonnamõjudega.“ Seega on määrus kohustuslik ka lihthangetes.

Kas määrus kohaldub sotsiaal- ja eriteenuste menetluses?

Jah. 01.06.2022 jõustunud RHS redaktsiooni § 126 lg 7 järgi tuleb sotsiaal- ja eriteenuste erimenetluse läbiviimisel järgida ka RHS §-s 77 sätestatud. RHS § 77 lg 6¹ ütleb: „Kui hankelepingu esemeks olevale asjale või teenusele on kehtestatud keskkonnahoidlikkuse kriteeriumid, peavad riigihanke alusdokumendid sisaldama tingimusi, mis arvestavad kogu kasutusiga hõlmavate energia- ja keskkonnamõjudega.“ Seega on määrus kohustuslik ka sotsiaal- ja eriteenuste menetlustes.

Kas RHAD-s tohib viidata märgisele?

Jah. Keskkonnahoidlikkust saab hinnata märgise olemasolu kaudu. Märgis on tõend, et asjad või teenused vastavad teatud nõuetele (nt vähene negatiivne keskkonnamõju, mürgiste ainete puudumine tootes, õiglane kaubandus). Tehnilises kirjelduses, hindamise kriteeriumites või lepingu täitmise tingimustes saab nõuda, et teenustel või asjadel oleks konkreetne märgis².

Konkreetset märgist saab nõuda, kui:

- märgise nõuded on seotud üksnes hankelepingu eseme tingimustega ja on kohased nende kindlaksmääramiseks;
- märgise nõuded põhinevad kontrollitavatel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumidel;
- märgise kehtestamisel on kasutatud kõikidele avatud menetlust;
- märgise kasutusloa taotlemine on kõigile avalikult kättesaadav;
- märgise nõuded on kehtestanud isik, kelle üle ei ole märgise taotlejal valitsevat mõju.

Määruse lisades nimetatud konkreetsete märgised vastavad neile kriteeriumidele.

EL ökomärgise nõudmisel tuleb aktsepteerida ka samaväärset

Konkreetse märgise nõudmisel peab hankija rahulduma ka samaväärsega. Kehtib vastastikuse tunnustamise põhimõte: kui viidatakse konkreetsele märgisele, tuleb RHS § 114 lg 5 kohaselt vastu võtta ka samaväärsetele kriteeriumidele vastavad märgised.

Kui RHAD-s nõutakse EL ökomärgist, on pakkujal õigus esitada muid asjakohaseid tõendeid, kui tal ei ole võimalik märgist saada (nt pakkujal ei ole võimalik märgist etteantud aja jooksul saada,

² Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta, artikkel 43 lõige 1.

sest märgise taotlemine on ajamahukas). Asjakohaseks tõendiks võib olla muu samaväärne märgis kui ka muud tõendid, et märgise kriteeriumid on täidetud.

2015. a Alkranel OÜ poolt läbi viidud keskkonnahoidlike riigihangete analüüsi raames peetud intervjuude käigus selgus, et hankijatele on märgisele samaväärsuse hindamine probleemne: „Valdav osa hankijatest oli nõus, et kui kriteerium on kontrollitav selgelt mõõdetava parameetriga või sertifikaadi või märgise olemasoluga, siis on kriteeriumile vastavuse kontrollimine lihtne. Kui aga peab ka kontrollima pakutava toote või teenuse samaväärsust sertifikaadiga või märgisega, siis see on väga keeruline. /.../ Kõiki kriteeriume peab hankija suutma konkreetsete näitajate alusel hinnata ja kontrollida. Üks vastanutest tõi välja näite, et Viini linnavalitsusse on tööle võetud keemik, kelle ülesanne on tuvastada samaväärsust kemikaalide ja värvide puhul hangetes. Töötaja ülesanne on tuvastada vastavust esitatud kriteeriumitele. Eraldi inimese palkamine samaväärsuse kontrollimiseks on vastajate hinnangul kulukas ja ajamahukas.“³

Hankijal on kaalutusõigus nende vahendite kindlaksmääramisel, mida pakkujad võivad oma pakkumuste samaväärsuse tõendamiseks kasutada. Seda kaalutusõigust tuleb kasutada nii, et hankija poolt tunnustatud tõendusvahendid võimaldavad tal esitatud pakkumusi hinnata ega lähe selleks vajalikust kaugemale, vältides samas, et need vahendid ei püstitaks alusetuid tõkmeid riigihangete avamisel konkurentidele.⁴

Keerulise kontrollikohustuse lahendab dokumendinõue, mis paneb sisulise tõendamiskohustuse pakkuja õlgadele. Kui tootel ei ole EL ökomärgist, esitab pakkuja vastavushindamisasutuse või erapooletu audiitori vastavusauditi, mis kinnitab, et toode vastab EL ökomärgise kriteeriumidele. See aitab vältida olukorda, kus hankija peaks ise kontrollima ökomärgise kriteeriumide täitmist (s.t sisuliselt tegema hindamisasutuse tööd).

Kui on võimaldatud alternatiivsena EL ökomärgisele muud standardi EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgist, mis on Euroopa Liidus ametlikult tunnustatud, peab hankija rahulduma ka:

- Österreichisches Umweltzeichen (Austria);
- Ekologicky Setrny Vyrobek (Tšehhi);
- Nordic Ecolabel (Taani, Norra, Rootsi, Island, Soome);
- Blue Angel (Saksamaa);
- Hungarian Ecolabel (Ungari);
- Polish Ecolabel (Poola);
- NL Milieukeur (Holland);
- National Programme of Environmental Assessment and Ecolabelling in the Slovak Republic NPEHOW (Slovakkia);
- Catalan Environmental Quality Guarantee Award (Hispaania, Kataloonia);
- TCO certification (IT-seadmed) (Rootsi).

³ Keskkonnahoidlike riigihangete analüüs, Alkranel OÜ, 2015.

⁴ C-14/17, p-d 27 ja 34.

Mööbel (määruse Lisa 1) – kohustuslikud kriteeriumid

Lisa 1 p 1.1 – Kogu puit ja kõik puidupõhised materjalid peavad olema pärit seaduslikest allikatest saadud puidust.

Selgitus

80–90% mööbli keskkonnamõjust on seotud mööbli materjaliga. Oluline on, et puit pärineks seaduslikest allikatest. Mittesäästev metsamajandamine ja ebaseaduslik metsaraie aitab kaasa bioloogilise mitmekesisuse kadumisele ja mullaerosioonile, mis omakorda põhjustab kõrbestumist.

Määruse (EL) 995/2010 (EL-i puidumäärus) kohaselt on seaduslik puit, mis on üles töötatud kooskõlas puidu ülestöötamise riigis kohalduvate õigusaktidega. Vastavuse tõendamiseks saab pakkuja esitada mööblitootja kinnituse. Kui hankijal tekib kahtlus, on võimalik küsida ka täiendavaid tõendeid. Seaduslikkust allikast päritolu tõendavad näiteks puidukiu valmimisloo sertifikaadid FSC, PEFC, CSA, SFI. Kui puit või puittooted ei kuulu EL puidumääruse kohaldamisalasse (vt puidumääruse lisa 1), peavad puidul või puittoodetel olema kas EL-i FLEGT või ÜRO CITES litsentsid, või peab pakkuja rakendama nende suhtes nõuetekohase hoolsuse süsteemi, mis annab teavet ülestöötamisriigi, liikide, koguste, tarnija ning asjaomaste riiklike õigusaktide järgimise kohta.

Vastavustingimus (seaduslikust allikast puit)

Kogu mööbli tootmiseks kasutatav puit peab määruse (EL) 995/2010 kohaselt olema seaduslikult ülestöötatud. Pakkuja kinnitab, et mööblitootes kasutatakse ainult seaduslikest allikatest pärit puitu. Tõendid puidu päritolu kohta esitab pakkuja mööbli üleandmisel. Sobivaks tõendiks on näiteks FSC sertifikaat või FLEGT või CITES litsents.

Lisa 1 p 1.2 – Pakkuja peab deklareerima kõik Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) (ELT L 396, 30.12.2006, lk 57–59), kandidaatainete loetellu kantud ained, mille sisaldus tootes ja mis tahes selle koostisosas või materjalis ületab 0,1 (massi)protsenti.

Selgitus

REACH-määrus käsitleb väga ohtlike ainete (SVHC) kasutamist ja kandidaatainete loetelu. Ohtlike ainete kandidaatainete loetelusse kandmise lõppeesmärk on nende kasutuselt kõrvaldamine tulevikus. Kandidaatainete loetelu on Euroopa Kemikaaliameti kodulehel: <https://echa.europa.eu/et/candidate-list-table>.

Mööblitootjad peavad olema kandidaatainete loetelust ja selle perioodilistest uuendustest teadlikud. Kuigi kandidaatainete loetelus olevate ainete kasutamine ei ole keelatud, on hea tava, et tootjad sõeluvad selliste ainete kasutamise võimalikult varakult tootmisprotsessist välja. Keskkonnanõuandlikkuse panustamise kõrval on see tootjale kasulik ka põhjusel, et toodetes sisaldu-

vate väga ohtlike ainete osas kehtib teavitamiskohustus (Euroopa Kemikaaliametile, klientidele ja tarbijatele), kui aine kontsentratsioon on üle 0,1 massi-% ja aine kogus toodetes on kokku üle 1 tonni aastas.

Tingimus ei sea kandidaatainete loetellu kantud ainetele mingisugust lubatud kontsentratsiooni piirangut. Tingimus nõuab vaid kandidaatainete avalikustamist, kuna need ained võivad tulevikus olla keelatud. Kokkuvõttes vähendab tingimus loodetavasti kandidaatainete sisaldust mööblis.

Vastavustingimus (REACH kandidaadained)

Pakkuja deklareerib kõik Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1907/2006 (REACH) kandidaatainete loetellu kantud ained, mille sisaldus tootes ja mis tahes koostisosas või materjalil ületab 0,1 (massi)protsenti. Pakkuja kinnitab, et esitab mööbli üleandmisel tõendid mööblis sisalduvate REACH kandidaatainete loetellu kantud ainete kohta või nende puudumise kohta.

Lisa 1 p 1.3 – Pakkuja esitab selged demonteerimis- ja parandusjuhised (nt paberil, elektrooniliselt või videona), et mööblitoodet on võimalik mööbliosade asendamiseks demonteerida seda kahjustamata. Mööblit saab käsitööriistade abil lahti võtta ja selle osasid vahetada ilma väljaõppeta isik.

Selgitus

Mööbli kasutusiga võib lõppeda ainuüksi ühe osa kahjustumise tõttu, kui mööbel disainitakse viisil, mis ei võimalda lihtsat parandamist. Mööbli kasutusea pikendamiseks on oluline, et tooted oleksid disainitud nii demonteerimise kui parandamise võimalusega. Kui mööbel on eritellimus, pole seda pakkujate tootevalikus. Seetõttu ei saa pakumuse esitamise hetkel nõuda demonteerimis- ja parandamise juhiseid (tegemist on TK tingimusega, mille kohta pakumuse koosseisus tõendeid pakkuja esitama ei pea). Kui aga hankelepingu esemeks on n-ö valmis riiulitooted, on hankijal võimalik juba pakumusega koos nõuda demonteerimis- ja parandamise juhiseid (tegemist on vastavustingimusega). Kui hankija ei tea, kas on eritellimus või riiulitoodet, siis tuleks eeldada, et tegu on eritellimusega ja vastavad juhised nõuda koos mööbliga.

Lisa 1 p 1.3 sisaldab kahte tingimust: juhiste olemasolu ja nõue, mille kohaselt peab mööbli osasid suutma vahetada väljaõppeta isik.

Vastavustingimus (parandusjuhised)

Pakkuja kinnitab, et mööblit saab käsitööriistade abil lahti võtta ja selle osasid vahetada väljaõppeta isik.

Pakkuja kinnitab, et esitab koos mööbliga demonteerimis- ja parandusjuhised, mille kohaselt on mööblit võimalik osade asendamiseks demonteerida mööblit kahjustamata.

Lisa 1 p 1.4 – Pakkuja annab tootele vähemalt kaheaastase garantii, mis jõustub toote üleandmise kuupäeval. Garantii hõlmab remonti ja asendustoote andmist garantiiremondi ajaks. Garantii tagab toodete vastavuse lepingu tingimustele lisatasusid kohaldamata. Pakkuja tagab varuosade või samaväärset funktsiooni täitvate elementide olemasolu vähemalt kahe aasta jooksul pärast mööblitoote üleandmise kuupäeva. Pakkuja esitab kontaktandmed, mida kasutatakse varuosade tarnimiseks.

Selgitus

Mööblile antav garantii tagab, et mööbli täielik väljavahetamine või asendamine uuega ei toimu ennatlikult ruttu. Tingimus räägib minimaalselt kahe aasta pikkusest garantiist ja minimaalselt kahe aasta pikkusest varuosade tarnimise kohustusest. Vastavalt hankija vajadustele võivad need tähtajad olla pikemad (kuid mitte lühemad). Määrus ei täpsusta, kas varuosade tarnimise kohustus toimub lisatasu eest. Soovitav on hankijal see RHAD koostamisel läbi mõelda. Hankelepingu hilisem oluline muutmine on võimalik vaid RHS § 123 tingimustel. Üks võimalus on lepingus sätestada, et varuosade olemasolu tagamine on Müüja kohustus ning lisatasu Tellija selle eest ei maksa. Sellisel juhul peab pakkuja varuosadega seotud hinnangulise kulu pakkumuse hinda arvestama. Teine võimalus on varuosade tarne hinnastada (nt pakkujad peavad esitama ka varuosade hinnatabeli, mis võiks olla ka üks hindamise kriteerium) ja näha lepingus ette reeglid varuosade ostmiseks sama lepingu alusel.

Hankijal võib riigihanke spetsiifilisusest tekkida vajadus garantiid täpsustada – nt köögimööbli tellimisel tuleks eristada mööblit (millele määrus kohaldub) ja köögitehnikat (millele ei kohaldu).

Vastavustingimus (garantii ja varuosad)

Pakkuja kinnitab, et annab mööblile vastavustingimuses nõutud kehtivusega garantii, mis jõustub mööbli üleandmisel. Garantii kehtivus on vähemalt 2 aastat, kuid hankija võib nõuda pikemat garantiid. Garantii tähtaeg on määratud vastavustingimuse selgituses. Garantii hõlmab remonti ja asendustoote andmist garantiiremondi ajaks. Garantii tagab mööbli vastavuse lepingu tingimustele lisatasusid kohaldamata.

Pakkuja kinnitab, et tagab varuosade või samaväärset funktsiooni täitvate elementide olemasolu vähemalt kahe aasta jooksul pärast mööbli üleandmise kuupäeva.

Mööbel – soovituslikud kriteeriumid

Lisa 1 p 2.1 – Pakkija renoveerib hankija antud mööbliesemeid kindlaksmääratud nõuete kohaselt. Olenevalt renoveeritava mööbli liigist ja olemasoleva mööbli seisukorrast kirjeldab hankija võimalikult üksikasjalikult, milliseid toiminguid tuleb teha (nt metallraami ülepihustamine, puitpindade parandamine ja/või uuesti viimistlemine, polstri vahetamine, töölaua ümberseadistamine jne).

Selgitus

Tingimuse laiem tähendus seisneb selles, et amortiseerunud mööbli parandamisel pikendatakse mööbli kasutusiga. Renoveerimise eesmärgiks on taastada mööbli välimus ja funktsionaalsus, seega peaks renoveerimine hõlmama ka mööbli parandamist. Võimalusel tuleks mööblit uuendada just renoveerimise kaudu, mitte seda välja vahetades.

Tingimust saab kasutada nii mööbli renoveerimise hankes kui ka uue mööbli ostmisel. Tingimus eeldab, et hankija esitab nõuded, kuidas tuleb renoveerimistööd teha. Need võivad puudutada metallraami ülepihustamist, puitpindade parandamist, polstri vahetamist jne, kuid nõuded tuleb hankijal konkretiseerida, lähtudes hankelepingu esemest. Hankijal on võimalik renoveerimistööde nõuded konkretiseerida alles pärast mööbli müügilepingu täitmist – s.t siis, kui renoveerimine vajalikuks muutub. RHAD-s tuleb ette näha üksnes pakkuja kohustus tagada mööbli renoveerimine hankija määratud tingimustel.

Tingimus on praktilise rakendamise keerukuse tõttu problemaatiline, sest mööbli renoveerimisega seotud kulusid ei oska pakkuja mööblit müües (s.t riigihankes osalemise ajal) ette näha. Mööbli loomulik kulumine toimub pika aja jooksul ja sõltub mööbli kasutamisest. Samuti on tõenäoline, et mööbli müüja ei osuta teenuseid, nagu mööbli renoveerimine või parandamine. Mööbli müüja peab teenuse pakkumiseks selle siis ka ise sisse ostma. Seetõttu peab RHAD-s olema kirjas renoveerimise teenuse hinnastamine. Seda on hankijal aga keeruline sätestada selgelt, täpselt ja ühemõtteliselt. Hankija peaks küsima riigihankes ka renoveerimise või parandamise teenuse töötunni hinda ja võtma mööbli renoveerimise vajaduse tekkimisel pakkujalt hinnapakumuse. Praktikas võib olla lihtsam korraldada hankija mööbli parandamiseks ja renoveerimiseks eraldi riigihange ja sõlmida raamleping.

Vastavustingimus (mööbli renoveerimise kirjeldus)

Pakkuja esitab kirjelduse, milliseid toiminguid tuleb mööbli renoveerimiseks teha, olenevalt mööbli liigist ja seisukorrast (vabas vormis kirjeldus).

Vastavustingimus (mööbli renoveerimise kohustus)

Pakkuja kinnitab, et renoveerib või parandab mööblieseme vastavalt hankija kindlaksmääratud nõuetele.

Lisa 1 p 2.2 – Tootele on väljastatud Euroopa Liidu ökomärgis või muu riiklik I tüüpi ökomärgis.

Selgitus

Tingimus on asjakohane uue mööbli hankimisel. Kuna tegemist on soovitusliku kriteeriumiga, saab hankija selle oma äranägemisel sätestada TK-s või hindamise kriteeriumina. Kui hangitakse erinevat tüüpi mööblit, saab hankija sätestada protsendi (%), millises koguses peab mööblil olema ökomärgis. Mööblitoodete EL ökomärgise nõuded komisjoni otsuses 2016/1332/EL. Ökomärgisega toodete puhul kasutatakse kestlikema materjale, piiratakse ohtlike ühendite kasutamist, vähendatakse ohtlike jääke ja mööblit tekkivat ruumisisesest õhu saastet, edendatakse vastupidavaid ja kvaliteetseid tooteid, mida on kerge parandada ja koost lahti võtta.

Vastavustingimus (mööbli ökomärgis)

Pakkuja kinnitab, et mööblil on Euroopa Liidu mööblitoodete ökomärgis või samaväärne EN ISO 14024 kohane I tüüpi ökomärgis. Kui pakkuja tõendab vastavust EL-i ökomärgise või samaväärse EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgisega, tuleb esitada märgise sertifikaat. Kui mööblil ei ole ökomärgist, esitab pakkuja vastavushindamisasutuse või erapooletu audiitori vastavusauditi, mis kinnitab, et mööbel vastab EL-i mööbli ökomärgise või samaväärse EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgise kriteeriumidele.

Alternatiivsed hindamise kriteeriumid, kui pole sätestatud vastavustingimust

Kui mööblile on väljastatud Euroopa Liidu mööblitoodete ökomärgis või samaväärne EN ISO 14024 kohane I tüüpi ökomärgis, omistatakse pakumusele **n** punkti. Kui pakkuja tõendab vastavust EL-i ökomärgise või samaväärse EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgisega, tuleb esitada märgise sertifikaat. Kui mööblil ei ole ökomärgist, esitab pakkuja vastavushindamisasutuse või erapooletu audiitori vastavusauditi, mis kinnitab, et mööbel vastab EL-i mööbli ökomärgise või samaväärse EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgise kriteeriumidele.

Lisa 1 p 2.3 – Polstrimaterjalidele on väljastatud Euroopa Liidu ökomärgis või muu riiklik I tüüpi ökomärgis.

Selgitus

Polster on materjal, mida kasutatakse istmete, voodite ja muude mööblitoodete katmiseks, polsterdamiseks ja täitmiseks (nt kattematerjal, nagu nahk, pealistatud riie ja tekstiilid, samuti pehmemendusmaterjale, nagu lateksil ja polüuretaanil põhinevad vetruvad poorsed polümeersed materjalid). Tingimus on asjakohane uue polsterdatud mööbli hankimisel.

Vastavustingimus (polstrimaterjal)

Pakkuja kinnitab, et mööbli polstrimaterjalidele on väljastatud Euroopa Liidu ökomärgis või samaväärne EN ISO 14024 kohane I tüüpi ökomärgis. Kui pakkuja tõendab vastavust Euroopa Liidu ökomärgise või samaväärse EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgisega, tuleb esitada märgise sertifikaat. Kui mööblil ei ole ökomärgist, esitab pakkuja vastavushindamisasutuse või erapooletu audiitori

vastavusauditi, mis kinnitab, et mööbel vastab EL-i mööbli või tekstiiltoodete ökomärgise või samaväärse EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgise kriteeriumidele.

Alternatiivsed hindamise kriteeriumid, kui RHAD-spolesätetatud vastavustingimusena

1. Kui polstrimaterjalidele on väljastatud Euroopa Liidu ökomärgis või samaväärne EN ISO 14024 kohane I tüüpi ökomärgis, omistatakse pakkumusele **20** punkti.
2. Kui **50%** polstrimaterjalidele (koguseliselt) on väljastatud Euroopa Liidu ökomärgis või samaväärne EN ISO 14024 kohane I tüüpi ökomärgis, omistatakse pakkumusele **10** punkti. Iga **10%** eest, milles polstrimaterjalidele (koguseliselt) on väljastatud Euroopa Liidu ökomärgis või samaväärne EN ISO 14024 kohane I tüüpi ökomärgis suuremas ulatuses kui **50%**, omistatakse pakkumusele **2** punkti.
3. Iga **10%** eest, milles polstrimaterjalidele (koguseliselt) on väljastatud Euroopa Liidu ökomärgis või samaväärne EN ISO 14024 kohane I tüüpi ökomärgis, omistatakse pakkumusele **2** punkti.

Kui pakkuja tõendab vastavust Euroopa Liidu ökomärgise või samaväärse EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgisega, tuleb esitada märgise sertifikaat. Kui polstrimaterjalil ei ole ökomärgist, esitab pakkuja vastavushindamisasutuse või erapooletu audiitori vastavusauditi, mis kinnitab, et polstrimaterjal vastab EL-i mööbli või tekstiiltoodete ökomärgise või samaväärse EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgise kriteeriumidele.

Lisa 1 p 2.4 – Kui mööbli polstris kasutatakse vahtmaterjalist pehmendust, ei tohi selliste pehmendusmaterjalide tootmisel kasutada halogeenorgaanilisi ühendeid vahustava aine ega vahustava abiainena.

Selgitus

Tingimus on asjakohane uue mööbli hankimisel. Tingimuse eesmärk on välistada halogeenitud orgaaniliste ühendite kasutamist mööblis, et maandada keskkonnakahju. Halogeenitud orgaanilised ühendid on ained, mis sisaldavad süsinikku ja vesinikku, kuid kus üks või mitu vesiniku-aatomit on asendatud halogeeniga – kloori, broomi, fluori või joodiga. Paljud halogeenitud orgaanilised ained ei lagune ja on keskkonnale kahjulikud. Ained võivad olla organismidele mürgised isegi väikestes kontsentratsioonides.

Vastavustingimus (halogeenorgaanilised ühendid)

Pakkuja kinnitab, et mööbli polstris kasutatavate vahtmaterjalist pehmendusmaterjalide tootmisel ei kasutata halogeenorgaanilisi ühendeid vahustava aine ega vahustava abiainena. Pakkuja esitab mööbli üleandmisel tootja vastava kinnituse või toote tehnilise dokumentatsiooni, mis vastavust tõendab.

Hindamise kriteerium, kui pole sätestatud vastavustingimust

Kui mööbli polstris kasutatava vahtmaterjalist pehmendusmaterjalide tootmisel ei ole kasutatud halogeenorgaanilisi ühendeid vahustava aine ega vahustava abiainena, omistatakse pakkumusele **ln** punkti. Pakkuja esitab tootja kinnituse või tehnilise dokumentatsiooni, et vahtmaterjalist pehmendusmaterjalide tootmisel ei ole kasutatud halogeenorgaanilisi ühendeid vahustava aine ega vahustava abiainena.

Lisa 1 p 2.5 – Formaldehüüdi heide kõigist tarnitud puidupõhistest paneelidest sellisel kujul nagu neid mööblitootes kasutatakse (st pealistamata, pinnatud, pealistatud, spoonitud) ning mille tootmisel kasutati formaldehüüdil põhinevaid vaike, peab olema võrdne standardi EN 13986 B lisas määratletud formaldehüüdi heitkoguste ELi piirnormidega või nendest väiksem või vastama muule samaväärsele rahvusvahelisele või Euroopa standardiorganisatsiooni standardile.

Selgitus

Tingimuse eesmärk on piirata formaldehüüdi heidet, et maandada terviseriski mööbliga kokkupuutuvatele inimestele. Formaldehüüd on kahjulik kantserogeen, mis võib põhjustada erinevaid tervisekahjustusi. Mida suurem on kokkupuude formaldehüüdi sisaldavate toodetega nii ajaliselt kui koguseliselt, seda suuremad on võimalikud terviseriskid, sh erinevad hingamisteede ja närvisüsteemi häired. Pikaajaline kokkupuude suures koguses formaldehüüdiga on seostatud nina- ja kurguvähiga.

Tingimuse lauseosa „või vastama muule samaväärsele rahvusvahelisele või Euroopa standardiorganisatsiooni standardile“ on ebavajalik, kuna tingimus nõuab, et heide on võrdne või madalam standardi piirnormidest. Toode ei pea olema standardi järgi sertifitseeritud. Sellega ei ole konkurentsi piiratud ja puudub vajadus lisada samaväärsuse märke.

Vastavustingimus (formaldehüüdi heide)

Pakkuja kinnitab, et formaldehüüdi heide kõigist tarnitud puidupõhistest paneelidest sellisel kujul nagu neid mööblitootes kasutatakse (st pealistamata, pinnatud, pealistatud, spoonitud) ning mille tootmisel kasutati formaldehüüdil põhinevaid vaike, on võrdne standardi EN 13986 B lisas määratletud formaldehüüdi heitkoguste ELi piirnormidega või väiksem.

Pakkuja esitab mööbli üleandmisel tootja kinnituse või vastavust tõendava tehnilise dokumentatsiooni. Mööblitooted, millel on EL-i mööblitoodete ökomärgis või samaväärne EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgis, vastavad tingimusele. Sellisel juhul esitab pakkuja märgise sertifikaadi ja muid tõendeid esitada ei ole vaja.

Hindamise kriteerium, kui pole sätestatud vastavustingimuses

Kui formaldehüüdi heide kõigist tarnitud puidupõhistest paneelidest sellisel kujul nagu neid mööblitootes kasutatakse (st pealistamata, pinnatud, pealistatud, spoonitud) ning mille tootmisel kasutati formaldehüüdil põhinevaid vaike, on võrdne standardi EN 13986 B lisas määratletud formaldehüüdi heitkoguste ELi piirnormidega või väiksem, omistatakse pakumusele **In** punkti.

Pakkuja esitab mööbli üleandmisel tootja kinnituse või vastavust tõendava tehnilise dokumentatsiooni. Mööblitooted, millel on EL-i mööblitoodete ökomärgis või samaväärne EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgis, vastavad tingimusele. Sellisel juhul esitab pakkuja märgise sertifikaadi ja muid tõendeid esitada ei ole vaja.

Lisa 1 p 2.6 – Pinnakattesegused, mida mööblitootja kasutab mööblitoodete puit- või metallosade katmiseks, ei klassifitseerita Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1272/2008 (ELT L 353, 16.12.2008, lk 1–1355) kohaselt järgmiselt:

2.6.1. 1. või 2. ohukategooria: kantserogeensed, mutageensed või reproduktiivtoksilised;

2.6.2. suu- ja nahakaudse manustamise ning sissehingamise korral äge mürgisus (1. ja 2. ohukategooria) või vesikeskkonda ohustav äge toime (1. ohukategooria);

2.6.3. 1. ohukategooria – mürgisus sihtelundi suhtes.

Pinnakattesegud ei tohi sisaldada lisandeid, mis sisaldavad kaadmiumi, pliid, kroom (VI), elavhõbedat, arseeni või seleeni kontsentratsioonis, mis ületab 0,010 massiprotsenti.

Selgitus

Tingimuse eesmärgiks on tagada pinnakattesegude kontsentratsiooni suurem ohutus inimeste tervisele. Nii tootmisprotsess kui ka tooted on üleüldisemalt ohutumad, kui tootmisel ei ole kasutatud ohtlikke aineid, mis on kantserogeensed, mürgised või keskkonnale ohtlikud.

Vastavustingimus (pinnakattesegud)

Pakkuja kinnitab, et mööbli puit- või metallosade katmiseks kasutatavad pinnakattesegud ei ole klassifitseeritud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1272/2008 kohaselt:

- 1. või 2. ohukategooria: kantserogeensed, mutageensed või reproduktiivtoksilised;
- suu- ja nahakaudse manustamise ning sissehingamise korral äge mürgisus (1. ja 2. ohukategooria) või vesikeskkonda ohustav äge toime (1. ohukategooria);
- 1. ohukategooria: mürgisus sihtelundi suhtes;

Pakkuja kinnitab, et pinnakattesegus ei ole lisandeid, mis sisaldavad kaadmiumi, pliid, kroomi (VI), elavhõbedat, arseeni või seleeni kontsentratsioonis, mis ületab 0,010 massiprotsenti.

Pakkuja esitab mööbli üleandmisel tootja deklaratsiooni või ohutuskaardi, milliseid pinnakattesegused on mööblitootes puit- või metallosade katmiseks kasutatud (kui on kasutatud). Tõendist peab nähtuma pinnakattesegu ohuklassifikatsioon ja asjaolu, et pinnakattesegu ei klassifitseerita ühegi järgmise klassifikatsiooni alusel:

Oht	Ohulause
Kantserogeenne (1A, 1B või 2. kategooria)	H350, H350i, H351
Mutageenne (1A, 1B või 2. kategooria)	H340, H341
Reproduktiivtoksiline (1A, 1B või 2. kategooria)	H360, H360F, H360D, H360FD, H360Fd, H360Df, H361f, H361d, H361fd, H362
Äge mürgisus (1. või 2. ohukategooria)	H300, H304, H310, H330
Sihtelundile mürgine (1. kategooria)	H370, H372
Ohtlik vesikeskkonnale (1. kategooria)	H400, H410

Ohutuskaardilt või muust tõendist peab nähtuma, kas kaadmiumi, pliid, kroomi (VI), elavhõbedat, arseeni või seleeni esineb kontsentratsioonis, mis ületab 0,010 massiprotsenti.

Mööblitooted, millele on antud EL-i mööblitoodete ökomärgis või samaväärne EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgis, vastavad tingimusele. Sellisel juhul esitab pakkuja märgise sertifikaadi ja muid tõendeid esitada ei ole vaja.

Hindamise kriteerium, kui pole sätestatud vastavustingimuses

Kui pinnakattesegud, mida mööblitootja kasutab mööblitoodete puit- või metallosade katmiseks, vastavad mõlemale alltoodud tingimusele, omistatakse pakumusele [n] punkti:

- pinnakattesegud ei ole klassifitseeritud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1272/2008 kohaselt järgmiselt:
  - 1. või 2. ohukategooria: kantserogeensed, mutageensed või reproduktiivtoksilised;
  - suu- ja nahakaudse manustamise ning sissehingamise korral äge mürgisus (1. ja 2. ohukategooria) või vesikeskkonda ohustav äge toime (1. ohukategooria);
  - 1. ohukategooria – mürgisus sihtelundi suhtes;
- pinnakattesegudes ei ole lisandeid, mis sisaldavad kaadmiumi, pliid, kroomi (VI), elavhõbedat, arseeni või seleeni kontsentratsioonis, mis ületab 0,010 massiprotsenti.

Pakkuja esitab tootja deklaratsiooni või ohutuskaardi, milliseid pinnakattesegusid on mööblitootte puit- või metallosade katmiseks kasutatud (kui on kasutatud). Tõendist peab nähtuma pinnakattesegu ohuklassifikatsioon ja asjaolu, et pinnakattesegu ei klassifitseerita ühegi järgmise klassifikatsiooni alusel:

Oht	Ohulause
Kantserogeenne (1A, 1B või 2. kategooria)	H350, H350i, H351
Mutageenne (1A, 1B või 2. kategooria)	H340, H341
Reproduktiivtoksiline (1A, 1B või 2. kategooria)	H360, H360F, H360D, H360FD, H360Fd, H360Df, H361f, H361d, H361fd, H362
Äge mürgisus (1. või 2. ohukategooria)	H300, H304, H310, H330
Sihtelundile mürgine (1. kategooria)	H370, H372
Ohtlik vesikeskkonnale (1. kategooria)	H400, H410

Ohutuskaardilt või muust tõendist peab nähtuma, kas kaadmiumi, pliid, kroomi (VI), elavhõbedat, arseeni või seleeni esineb kontsentratsioonis, mis ületab 0,010 massiprotsenti.

Mööblitooted, millele on antud EL-i mööblitoodete ökomärgis või samaväärne EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgis, vastavad tingimusele. Sellisel juhul esitab pakkuja märgise sertifikaadi ja muid täiendavaid tõendeid esitada ei ole vaja.

Lisa 1 p 2.7 – Ühegi valmis mööblitootes kasutatava metallist koostisosa galvaanilisel katmisel ei ole lubatud kasutada kaadmiumi. Niklit võib galvaanilisel katmisel kasutada ainult siis, kui nikli vabanemise määr galvaaniliselt kaetud koostisosadest on standardi EN 1811 või muu samaväärse rahvusvahelise või Euroopa standardiorganisatsiooni standardi kohaselt alla $0,5 \mu\text{g}/\text{cm}^2$ nädalas.

Selgitus

Tingimus sisaldab kahte nõuet metallosa katmiseks: (1) galvaanilisel katmisel ei tohi kasutada kaadmiumi ja (2) galvaanilisel katmisel ei tohi kasutada niklit, välja arvatud kui nikli vabanemise määr vastab standardi piirmääradele. Galvaaniline katmine on mööbli metallosale õhukese metallikihi sadestamine, et saada kulumis- või korrosioonikindlam (dekoratiiv)kate.

Kaadmium (Cd) ja Nikkel (Ni) on keemilised elemendid, mis on kantserogeensed ja veekeskkonnale ohtlikud. Kaadmiumi leidub looduses vähe. Kaadmiumi kasutatakse korrosioonikaitsetes ja värvipigmentidena. Kaadmium on kõige mürgisem raskmetall. Kõige tavalisem niklist põhjustatud terviseoht on allergiline reaktsioon, 10-20% elanikkonnast on nikli suhtes allergilised. Nikliga kokkupuute terviseriskideks on bronhiit, kopsufunktsiooni langus, vähk. Nii kaadmiumi keelustamine kui nikli kasutamise vähendamine tootmisprotsessis (sh mööbli galvaanilisel katmisel) aitab kaitsta inimeste tervist ja keskkonda. Tingimusele vastavuse tõendamiseks sobib tootja kinnitus (kaadmiumi puudumise kohta) või katseprotokoll (nikli vabanemise määra kohta).

Vastavustingimus (galvaaniline katmine)

Pakkuja kinnitab, et mööblitoote metallist osa galvaanilisel katmisel ei kasutata kaadmiumi (Cd) ega niklit (Ni). Niklit võib kasutada vaid juhul, kui nikli vabanemise määr galvaaniliselt kaetud koostisosadest on standardi EN 1811 või muu samaväärse rahvusvahelise või Euroopa standardiorganisatsiooni standardi kohaselt alla $0,5 \mu\text{g}/\text{cm}^2$ nädalas.

Pakkuja esitab mööbli üleandmisel tootja kinnituse või tehnilise dokumentatsiooni, et metallist koostisosade galvaanilisel katmisel ei ole kasutatud kaadmiumi. Kui galvaanilisel katmisel on kasutatud niklit, tuleb esitada katseprotokoll, et nikli vabanemise määr kaetud koostisosadest on alla $0,5 \mu\text{g}/\text{cm}^2$ nädalas.

Mööblitooted, millele on antud mööblitoodete EL-i ökomärgis või samaväärne EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgis, vastavad tingimusele. Sellisel juhul esitab pakkuja märgise sertifikaadi ja muid tõendeid esitada ei ole vaja.

Hindamise kriteerium, kui pole sätestatud vastavustingimuses

Kui mööblitoode vastab mõlemale alltoodud tingimusele, omistatakse pakumusele **[n]** punkti:

- mööblitoote metallist osa galvaanilisel katmisel ei ole kasutatud kaadmiumi (Cd);
- mööblitoote metallist osa galvaanilisel katmisel ei ole kasutatud niklit (Ni), välja arvatud juhul, kui nikli vabanemise määr galvaaniliselt kaetud koostisosadest on standardi EN 1811 või muu samaväärse rahvusvahelise või Euroopa standardiorganisatsiooni standardi kohaselt alla $0,5 \mu\text{g}/\text{cm}^2$ nädalas.

Pakkuja esitab tootja kinnituse, et metallist koostisosade galvaanilisel katmisel ei ole kasutatud kaadmiumi. Kui galvaanilisel katmisel on kasutatud niklit, peab taotleja esitama standardikohase

katseprotokoll, et nikli vabanemise määr kaetud koostisosadest on alla 0,5 µg/cm² nädalas.

Mööblitooted, millele on antud komisjoni otsuse (EL) 2016/1332 kohaselt mööblitoodete ELi ökomärgis või muu vastav (ISO 14024 kohane) I liiki ökomärgis, vastavad tingimusele. Sellisel juhul esitab pakkuja märgise sertifikaadi ja muid täiendavaid tõendeid esitada ei ole vaja.

Lisa 1 p 2.8 – Pakkuja kogub mööbli kokku vahetult hankija kindlaksmääratud kohast ning osutab korduskasutamise ja ringlussevõtu teenust mööbli puhul, mis on jõudnud oma kasutusea lõpuni. Pakkuja esitab kirjelduse, kuidas tal on kavas pikendada mööbli kasutusiga selle korduskasutamiseks tarnimisega.

Selgitus

Tingimuse eesmärk on amortiseerunud mööbli ringlussevõtt ja taaskasutus, pikendades seeläbi mööbli eluiga. Tingimuse lisamine RHAD-i tähendab, et hankelepingu ese hõlmab lisaks mööbli ostmisele ka mööbli korduskasutuse ja ringlussevõtu teenust.

Korduskasutust tehakse toodete või tootekomponentidega, mis ei ole veel jäätmeteks muutunud. Korduskasutus tähendab, et asja kasutatakse uuesti selle esialgsel otstarbel. Seega on korduskasutus viis, kuidas jäätmeteket vältida. Korduskasutuse eesmärk on asja või toote eluea pikendamine, enne kui see lõplikult jäätmeks muutub (mööbel, kodumasinad, ehitusdetailid, materjalid) jms. Korduskasutuse näide on, kui kasutad uuskasutuspoest ostetud taldrikuid või kasutad sõbra vana telefoni.

Ringlussevõtt tähendab, et jäätmetest saadakse uus toode. Ringlussevõttu tehakse jäätmetega ja see on kitsam mõiste kui taaskasutamine. Jäätmeid töödeldakse toodeteks, materjalideks või aineteks, et neid saaks kasutada esialgsel või muul eesmärgil. Põletamine ehk energiakasutus ja töötlemine sellisteks materjalideks, mida kasutatakse kütusena või tagasitäitena, ei ole ringlussevõtt. Ringlussevõtu näide on vanadest riietest soojustusmaterjalide, plastpakenditest terrassilaudade või toidujäätmetest komposti tootmine.

Vastavustingimus (ringlussevõtt)

Pakkuja kinnitab, et kogub mööbli kokku hankija kindlaksmääratud kohast ning osutab korduskasutamise ja ringlussevõtu teenust mööblile, mis on jõudnud kasutusea lõpuni. Pakkuja kirjeldab, kuidas kavatseb pakkuda korduskasutamise ja ringlussevõtu teenust (vabas vormis kirjeldus).

Hindamise kriteerium, kui pole sätestatud vastavustingimuses

Kui pakkuja kogub mööbli kokku vahetult hankija kindlaksmääratud kohast ning osutab korduskasutamise ja ringlussevõtu teenust mööbli puhul, mis on jõudnud oma kasutusea lõpuni, omistatakse pakkumusele **ln** punkti. Pakkuja kirjeldab, kuidas kavatseb pakkuda korduskasutamise ja ringlussevõtu teenust (vabas vormis kirjeldus).

Lisa 1 p 2.9 – Pakendid peavad koosnema hõlpsasti ringlusse võetavast materjalist ja/või taastuvatest ressurssidest pärit materjalidest või olema korduvalt kasutatavad. Kõiki pakendimaterjale peab saama hõlpsasti käsitsi sorteerida ühest materjalist koosnevateks ringlusse võetavateks osadeks (nt kartong, paber, plast, tekstiil).

Selgitus

Tingimuse eesmärk on soodustada pakendite kui väärtusliku materjali kasutamist rohkem kui ühe korra, et vältida keskkonnakahju ja raiskamist. Selleks, et pakend oleks korduvkasutatav ning sobiks ümbertöötlusesse, peab see vastama aga teatud disaininõuetele, mida saavad tootjad ja ka tarbijad tähelepanelikumalt jälgida.

Hõlpsasti ringlusse võetav materjal on selline materjal, mille ümber töötlemiseks ei kulu palju ressursse. See tähendab ka seda, et tegemist ei ole segapakendiga, kus on omavahel kile, papp kokku liimitud jne. Näiteks paberijäätmetest papi tootmine või kile, millest saab uuesti toota kilepakendit, kangast, mööblit.

Taastuvaid loodusressursse saab korduvalt kasutada või nad taastuvad mingi aja jooksul. Näiteks mets, vesi, muld. Mittetaastuvad ressursid ei taastu. Näiteks maavarad.

Korduvalt kasutatavus tähendab, et asja kasutatakse uuesti selle esialgsel otstarbel. Seega on korduskasutus viis, kuidas jäätmeteket vältida. Nt pappkarbid või samade kaubaaluste korduvkasutus transpordiks – kui läheb üks lipp puruks, saab selle parandada ja alust edasi kasutada.

Hõlpsalt käsitsi sorteeritavus tähendab, et ei tohi olla keerulisi segapakendid, kus mitu materjali on omavahel ühildatud ja neid ei saa hiljem eraldada ega ringlusse suunata. Hõlpsalt käsitsi sorteeritavad on kartongist, paberist, plastikust, tekstiilist pakendid.

Vastavustingimus (mööblipakend)

Pakkuja esitab loetelu mööblipakendis kasutatavatest materjalidest ja selgituse, et: (1) pakend on hõlpsasti ringlusse võetav või tehtud taastuvatest ressurssidest pärit materjalist või korduvalt kasutatav ja (2) pakendimaterjali saab hõlpsasti käsitsi sorteerida ühest materjalist koosnevateks ringlusse võetavaks osadest (nt kartong, paber, plast, tekstiil).

Hindamise kriteerium, kui pole sätestatud vastavustingimust

Kui mööblipakend vastab mõlemale alltoodud tingimusele, omistatakse pakkumusele **In** punkti:

- (1) mööblipakend koosneb hõlpsasti ringlusse võetavast materjalist või taastuvatest ressurssidest pärit materjalidest või on korduvalt kasutatav;
- (2) pakendimaterjali saab hõlpsasti käsitsi sorteerida ühest materjalist koosnevateks ringlusse võetavateks osadeks (nt kartong, paber, plast, tekstiil).

Pakkuja esitab loetelu mööblipakendis kasutatavatest materjalidest ja selgituse, et: (1) pakend on hõlpsasti ringlusse võetav või tehtud taastuvatest ressurssidest pärit materjalist või korduvalt kasutatav ja (2) pakendimaterjali saab hõlpsasti käsitsi sorteerida ühest materjalist koosnevateks ringlusse võetavaks osadest (nt kartong, paber, plast, tekstiil).

Puhastusteenused (määruse Lisa 2) – kohustuslikud kriteeriumid

Lisa 2 p 1.1.1 – Pakkujal peavad olema keskkonnahoidlike puhastusteenuste siseruumides osutamise pädevus ja kogemus, mis hõlmavad vähemalt järgmist: kogemus selliste puhastusvahendite kasutamiseks, millele on kõva pinna puhastamisega seoses antud Euroopa Liidu ökomärgis või muu standardi EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgis, mis on Euroopa Liidus ametlikult tunnustatud.

Selgitus

Puhastusvahendi all on silmas peetud puhastusainet (mitte puhastustarvikut). Pakkuja kogemus väljendub varasemalt täidetud lepingutes, kus on teenust osutatud ökomärgisega puhastusainetega. Selleks tuleb pakkujal esitada andmed täidetud lepingute kohta (lepingute arvu ja muude tingimuste määramise õigus on hankijal). Tegemist on RHS § 101 lg 1 p 2 mõistes kvalifitseerimise tingimusega, mistõttu pole vastavustingimuse kehtestamine põhjendatud. Hankija peab sätestama kvalifitseerimise tingimusena.

Kvalifitseerimise tingimus

Pakkujal peab olema kogemus puhastusainete kasutamisel, millele on antud EL-i kõvade pindade puhastamise vahendite ökomärgis või muu standardi EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgis, mis on Euroopa Liidus ametlikult tunnustatud.

Pakkuja nimetab vähemalt ühe **lvõib olla ka rohkem** hanketeate avaldamise kuupäevale eelneva kolme aasta jooksul täidetud lepingu, mille täitmisel kasutati ökomärgisega puhastusainet. Pakkuja esitab lepingu kohta järgmise teabe: lepingu eseme kirjeldus; kasutatud puhastusained; Tellija kontaktandmed.

Lisa 2 p 1.1.2 – Pakkujal peavad olema keskkonnahoidlike puhastusteenuste siseruumides osutamise pädevus ja kogemus, mis hõlmavad vähemalt järgmist: personali pädevuse suurendamine organisatsioonisisese või -välise koolitamisega, mis hõlmab potentsiaalseid keskkonnamõjureid, nagu puhastusvahendi õige lahjendamine ja doseerimine, reovee kõrvaldamine ja jäätmete liigiti kogumine.

Selgitus

Puhastustööde sektori keskkonnamõju on seotud eeskätt puhastamiseks vajalike tarvikute ja ainete kasutamisega. Koolitatud puhastusteenindajad oskavad puhastamisel kasutada tarvikuid ja puhastusaineid säästlikult ja tõhusamalt.

Vastavustingimus (koolitus)

Pakkuja kinnitab, et viib enne teenuse osutamise algust teenust osutavale personalile läbi

koolituse, mis hõlmab potentsiaalseid keskkonnamõjureid, nagu puhastusaine õige lahjendamine ja doseerimine, reovee kõrvaldamine ja jäätmete liigiti kogumine. Pärast koolituse läbiviimist esitab pakkuja tõendid koolituse toimumise kohta (kuupäev, koolitaja, osalejad teemad).

Lisa 2 p 1.2 – Hankelepingu täitmise ajaks kehtestab pakkuja tegevuskorra, mille alusel ta jälgib ja talletab pakkumuses esitatud näitajate (edaspidi seire) täitmist. Seire miinimumsagedus on üks täistööpäev vähemalt iga nelja kuu tagant. Seire käigus tuleb talletada järgmised näitajad:

1.2.1 kasutatud puhastusvahendite kogus (koos märkega selle kohta, kas neil on Euroopa Liidu ökomärgis ja milline on nende lahjendusaste); milliseid puhastustarvikuid kasutati (nende liik ja korduskasutatavus);

1.2.2 puhastamiseks kasutatud veekogus ja vee kõrvaldamise koht;

1.2.3 puhastamise käigus tekkinud tahkete jäätmete kogus ja nende liigiti kogumine.

Lisa 2 p 1.3 – Puhastusteenuse osutamisel tagab pakkuja käesoleva lisa punktis 1.2 nimetatud jälgitavate ja talletatavate näitajatega seotud vähese keskkonnamõju. Pakkujal tuleb:

1.3.1. kasutada puhastusvahendeid kasutusjuhendi kohaselt;

1.3.2. igal pool, kus võimalik kasutada Euroopa Liidu ökomärgisega või samaväärsed I tüüpi ökomärgisega puhastusvahendeid;

1.3.3. minimeerida ühekordselt kasutatavate puhastustarvikute kasutamist;

1.3.4. tagada optimaalne veekasutus;

1.3.5. vähendada puhastamise käigus tekkinud tahkete jäätmete kogust;

1.3.6. tagada jäätmete liigiti kogumine.

Selgitus

Seirega seotud tingimused nõuavad ettevõtjalt hankelepingu täitmise ajaks sisuliselt keskkonnajuhtimissüsteemi loomist, et tagada keskkonnahoiu tulemuslikkuse paranemine lepingu täitmise jooksul. Hankijal on õigus RHAD-s täpsustada seirega seotud miinimumnõudeid (nt määrata vee kõrvaldamise koht, jäätmete liigiti kogumisega seotud nõuded, ühekordsete puhastustarvikute maksimaalne lubatav kogus vmt). Need tingimused olenevad konkreetsetelt hankelepingu esemest ja varieeruvad praktikas. Samas ei ole hankijal kohustust seirega seotud miinimumnõudeid täpsustada. Hankijal on võimalik kehtestada lepingus ka tingimus, mille kohaselt vaadatakse teatud perioodi möödumisel seire tulemused Töövõtjaga üle ja hankijal on õigus teha ettepanekuid keskkonnahoidlikkuse tulemuslikkuse tõhustamiseks.

Tegevuskord lepingu täitmiseks on vajalik üksnes siis, kui pakkujal ei ole sertifitseeritud keskkonnajuhtimissüsteemi. Kui pakkujal on keskkonnajuhtimissüsteem, mis on serditud ISO 14001 alusel või registreeritud EL-i keskkonnajuhtimis- ja keskkonnaauditeerimissüsteemi (EMAS) kohaselt, siis eraldi tegevuskorda ei ole vaja hankijale enne lepingu täitmist esitada. ISO 14001 või EMAS keskkonnajuhtimissüsteem juba hõlmab seiret, mida ettevõtja peab asutusesiseselt

tegema. Seetõttu piisab ka vastava sertifikaadi olemasolust, et tingimusele vastavust tõendada. Nii suunab tingimus pakkujaid üle võtma sertifitseeritud keskkonnajuhtimissüsteemi.

Seega, kui pakkujal on juba kehtiv keskkonnajuhtimissüsteem, ei ole vaja enne lepingu täitmist seire kava hankijale esitada, sest ISO 14001 või EMAS keskkonnajuhtimissüsteem juba hõlmab ka asjakohast seiret. Tingimusele vastavad ka siseruumide puhastusteenused, millel on EL ökomärgis, kui need sisaldavad aruandlust ja keskkonnamõju vähendamise eesmärki. Tõendiks sobib sertifikaat või registreering. Kui pakkujal ei ole keskkonnajuhtimissüsteemi sertifikaati, EMAS registreeringut ega asjakohast ökomärgist, tuleb pakkujal esitada tegevuskorra kirjeldus. Tegevuskorra kirjeldus hõlmab:

- Lisa 2 p-s 1.2 nimetatud näitajate jälgimine ja talletamine vähemalt kord nelja kuu tagant;
- kirjeldus meetmetest, mida on kavas kasutada Lisa 2 p-s 1.2 nimetatud näitajate keskkonnamõju vähendamiseks kooskõlas punktiga Lisa 2 p-ga 1.3;
- kuidas on tagatud tegevuskorra järgimine;
- kuidas korrigeeritakse hindamisel avastatud kõrvalekaldeid ja kuidas neid edaspidi välditakse.

Tingimus ei nõua otseselt hankijalt seire käigus kogutud teabe analüüsimist ega seire tulemuste pinnalt muudatuste tegemist lepingu täitmisel. Hankija võib hankelepingus täiendavalt reguleerida oma õigusi või töövõtja kohustusi seire tulemuste pinnalt keskkonnamõju vähendamisel.

Vastavustingimus (seire)

Pakkuja kinnitab, et kehtestab lepingu täitmise ajaks tegevuskorra, mille alusel ta jälgib ja talletab pakumuses esitatud näitajate täitmist (seire). Seire miinimumsagedus on üks täistööpäev vähemalt iga nelja kuu tagant. Seire käigus tuleb talletada:

- kasutatud puhastusvahendite kogus (koos märkega selle kohta, kas neil on Euroopa Liidu ökomärgis ja milline on nende lahjendusaste);
- milliseid puhastustarvikuid kasutati (nende liik ja korduskasutatavus);
- puhastamiseks kasutatud veekogus ja vee kõrvaldamise koht;
- puhastamise käigus tekkinud tahkete jäätmete kogus ja nende liigiti kogumine.

Pakkuja kinnitab, et tagab ülalnimetatud näitajatega seotud vähese keskkonnamõju. Vähese keskkonnamõju saavutamiseks tuleb pakkujal:

- kasutada puhastusvahendeid kasutusjuhendi kohaselt;
- kus võimalik, kasutada EL ökomärgisega või samaväärsed I tüüpi ökomärgisega puhastusvahendeid;
- minimeerida ühekordsete puhastustarvikute kasutamist;
- tagada optimaalne veekasutus;
- vähendada puhastamise käigus tekkinud tahkete jäätmete kogust;
- tagada jäätmete liigiti kogumine.

Kinnitusi ei ole vaja anda, tegevuskorda ei ole vaja esitada ega lepingu täitmise ajaks kehtestada, kui:

- pakkujal on keskkonnajuhtimissüsteem, mis on serditud ISO 14001 alusel;
- pakkujal on keskkonnajuhtimissüsteem, mis on registreeritud EL-i keskkonnajuhtimis- ja keskkonnaauditimissüsteemi (EMAS) kohaselt;
- pakkujal on siseruumide puhastusteenuste osutamise ökomärgis, kui märgise kriteeriumid sisaldavad ka aruandlust ja keskkonnamõju vähendamise eesmärki.

Kui pakkuja tõendab tingimusele vastavust ülalnimetatud alternatiivide alusel, esitab pakkuja tõendi serditud või registreeritud keskkonnajuhtimissüsteemi kohta või ökomärgise sertifikaadi.

Puhastusteenused – soovituslik kriteerium

Lisa 2 p 3.1 – Kõik tekstiilist puhastustarvikud (nt lapid, mopid), mida lepingu täitmiseks kasutatakse, peavad olema mikrokiust või vastama tekstiiltoodetele Euroopa Liidu ökomärgise andmise nõuetele. Pakkuja peab esitama toote tehnilise dokumentatsiooni, kus on märgitud kasutamise ja pesemise juhised.

Selgitus

Määruse nõue sisaldab kahte tingimust: (1) puhastustarvikud peavad olema mikrokiust või vastama EL ökomärgise nõuetele; (2) puhastustarvikute kasutamise ja pesemise juhendi esitamise kohustus.

Mikrokiust puhastustlapp on puuvillasest lapist tõhusam, kuivõrd on mikrokiust lapil palju rohkem (ja palju pisemaid) kiude, mis kinnituvad mustuse peale efektiivsemalt (mikrokiud tungib mustuse alla, tõstab selle üles ja lukustab endasse). Seeläbi on võimalik koristada pindu kiiremini ja kemikaale kasutamata. Mikrokiust lapp peab vastu suuremale arvule pesukordadele. Mikrokiust lapi pesukindlus on ca 200 korda. Tekstiiltoodete Euroopa Liidu ökomärgise nõuded on kirjas EL komisjoni otsuses 2014/350/EL, millega kehtestatakse tekstiiltoodete ELi ökomärgise andmise ökoloogilised kriteeriumid. Muu hulgas on need kriteeriumid seotud keskkonnanahoidlikkusega: säästvam kiutootmine, vähem saastav tootmisprotsess, ohtlike ainete piiratud sisaldus, katsetes kontrollitud vastupidavus.

Hankija ei pea nõudma, et kõik, s.t 100% tekstiilist puhastustarvikutest, vastaks tingimusele. Hankijal on võimalik sätestada madalam protsent.

Vastavustingimus (tekstiilist puhastustarvikud)

Pakkuja esitab tekstiilist puhastustarvikute tehnilise dokumentatsiooni, kus on kirjas puhastustarvikute kasutamise ja pesemise juhised.

Tekstiilist puhastustarvikud on mikrokiust või vastavad tekstiiltoodete Euroopa Liidu ökomärgise nõuetele. Pakkuja esitab tekstiilist puhastustarvikute loetelu ja tõendi, et puhastustarvikud on mikrokiust (nt tehniline dokumentatsioon või tooteleht) või vastavad EL-i tekstiiltoodete ökomärgise kriteeriumidele. Pakkuja saab vastavust tõendada ka märgise sertifikaadiga.

Hindamise kriteerium, kui pole sätestatud vastavustingimust

Kui tekstiilist puhastustarvikud on mikrokiust või vastavad tekstiiltoodete Euroopa Liidu ökomärgise kriteeriumidele, omistatakse pakkumusele [n] punkti.

Pakkuja esitab tekstiilist puhastustarvikute loetelu ja tõendi, et puhastustarvikud on mikrokiust (nt tehniline dokumentatsioon või tooteleht) või vastavad EL-i tekstiiltoodete ökomärgise kriteeriumidele. Kui pakkuja tõendab vastavust märgisega, tuleb esitada märgise sertifikaat.

Puhastustooted (määruse Lisa 2) – kohustuslikud kriteeriumid

Lisa 2 p 2.1 – Kõik hankelepingu täitmiseks kasutatavad puhastusvahendid peavad vastama kõvade pindade puhastamise vahendite Euroopa Liidu ökomärgise kriteeriumitele 1 (mürgine toime veeorganismidele) ja 4 (keelatud ja piiratud kasutusega ained).

Selgitus

Tingimuse eesmärk on vähendada soovimatuid keskkonnamõjusid, piirates kahjulikke aineid sisaldavate puhastusvahendite kasutamist. See soodustab kontsentreeritumate toodete kasutamist.

Määruses kasutatud termin „puhastusvahend“ ei ole täpne ja RHAD-s tuleks hankijal lähtuda terminist „puhastusaine“. Nii ei teki arusaamatusi, kas silmas peetakse puhastusaineid või -tarvikuid.

EL ökomärgise kriteeriumid kõvade pindade puhastamise vahenditele tulenevad Euroopa Komisjoni (EL) otsusest 2017/1217. Kriteeriumi 1 „mürgine toime veeorganismidele“ kohaselt ei tohi toote kriitiline lahendusmäär standarddoosi korral ületada piirnorme. Kriteeriumis 4 „keelatud ja piiratud kasutusega ained“ on nimetatud keelatud ained, mida ei tohi toote koostisse lisada, ja piiratud kasutusega ained, mida ei tohi toote koostisse lisada teatud kontsentratsioonides.

Vastavustingimus (mürgine toime veeorganismidele)

Kõik puhastusained peavad vastama kõvade pindade puhastamise vahendite Euroopa Liidu ökomärgise kriteeriumitele 1 (mürgine toime veeorganismidele) ja 4 (keelatud ja piiratud kasutusega ained). Pakkuja esitab loetelu lepingu täitmisel kasutatavatest puhastusainetest ja dokumentid, mis tõendavad nõuetekohasust. Kõvade pindade puhastamise ained, millele on antud asjaomane EL ökomärgis, on vastavad. Sellisel juhul esitab pakkuja märgise sertifikaadi ja muid täiendavaid tõendeid esitada ei ole vaja. Kui puhastusainel ei ole EL ökomärgist, esitab pakkuja vastavushindamisasutuse või erapooletu audiitori vastavusauditi, mis kinnitab, et toode vastab EL kõvade pindade puhastamise vahendite ökomärgise kriteeriumidele 1 ja 4.

Lisa 2 p 2.2 – Kätepesuseep peab vastama mahapestavate kosmeetikatoodete Euroopa Liidu ökomärgise nõuetele.

Selgitus

Ökomärgise kriteeriumid soodustavad tooteid, millel on väiksem mõju veekeskkonnale ja mis sisaldavad ohtlikke aineid väikeses koguses ning mille puhul peaks tänu pakendihulga vähendamisele tekkima jäätmeid võimalikult vähe. Mahapestavate kosmeetikatoodete Euroopa Liidu ökomärgise nõuded on komisjoni otsuses 2014/893/EL, kuid see otsus pole enam kehtiv. Nõuete kehtivusaeg lõppes 31.12.2021. Tooterühm „mahapestavad kosmeetikatooted“ on komisjoni

otsusega 2021/1870 tühistatud. Tooterühma on laiendatud nii, et sellesse kuuluvad ka muud komisjoni määrusega nr 1223/2009 reguleeritud kosmeetikatooted, samuti loomahooldustooted. Loodud on uus tooterühm „kosmeetikatooted ja loomahooldustooted“, mis hõlmab inimesel ja loomadel kasutamiseks ette nähtud kosmeetikatooteid.

Ette on nähtud üleminekuperiood nende tootjate jaoks, kelle mahapestavatele kosmeetikatoodetele on antud ELi ökomärgis otsuses 2014/893/EL sätestatud kriteeriumide alusel, et neil oleks piisavalt aega viia oma tooted muudetud kriteeriumide ja nõuetega vastavusse. EL ökomärgise lube, mis on antud lähtuvalt otsuses 2014/893/EL sätestatud kriteeriumidest, saab kasutada kaheteistkümne kuu jooksul alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast (22.10.2021). Mahapestavate kosmeetikatoodete ökomärgis on kasutatav seega kuni 22.10.2022.

Vastavustingimus (kätepesuseep)

Kätepesuseep peab vastama mahapestavate kosmeetikatoodete Euroopa Liidu ökomärgise nõuetele, mis on kehtestatud Euroopa Komisjoni otsusega 2014/893/EL või Euroopa Komisjoni otsusega 2021/1870. Pakkuja esitab loetelu seepidest ja dokumendid, mis tõendavad seepide nõuetekohasust. Seep, millel on EL mahapestavate kosmeetikatoodete ökomärgis või kosmeetikatoodete ja loomahooldustoodete ökomärgis, vastab tingimusele. Sellisel juhul esitab pakkuja märgise sertifikaadi ja muid täiendavaid tõendeid esitada ei ole vaja. Kui seebil ei ole ökomärgist, esitab pakkuja vastavushindamisasutuse või erapooletu audiitori vastavusauditi, mis kinnitab, et seep vastab ökomärgise kriteeriumidele.

[Lisa 2 p 2.3 – Kõik pehmepaberist tooted peavad vastama EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgise või muu samaväärse Euroopa standardiorganisatsiooni standardile.](#)

Selgitus

EN ISO 14024 tüüpi ökomärgis on näiteks Euroopa Komisjoni otsusega 2019/70 kehtestatud pehmepaberile ja pehmepaberist toodete ökomärgis. Pehmepaberist tooted on kõik tooted, mis sobivad kasutamiseks isikliku hügieeni otstarbel, vedelike imamiseks või pindade puhastamiseks või kasutamiseks nende otstarvete kombinatsioonis; sh (kuid mitte ainult): taskurätikud, tualett-paber, kosmeetilised salvrätikud, köögi- ja majapidamisrätikud, käterätikud, salvrätikud, linikud ja tööstuslik pühkepaber. Tingimuse eesmärk on edendada energiatõhusat tootmist, mis aitab vähendada selliste ainete heidet, mis põhjustavad veekogude eutrofeerumist, atmosfääri hapetumist ja kliimamuutusi, ning piirata ohtlike ainete kasutamist pehmepaberi tootmisel.

Vastavustingimus (pehmepaberist toode)

Kõik pehmepaberist tooted peavad vastama EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgise või muu samaväärse Euroopa standardiorganisatsiooni standardile. Pakkuja esitab loetelu lepingu täitmisel tarnitavatest toodetest koos tõenditega, mis kinnitavad vastavust EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgise või samaväärse Euroopa standardiorganisatsiooni standardile. Kui pakkuja tõendab vastavust ökomärgisega, esitab pakkuja märgise sertifikaadi ja muid täiendavaid tõendeid esitada ei ole vaja. Kui pehmepaberist tootel ei ole ökomärgist, esitab pakkuja vastavushindamisasutuse või erapooletu audiitori vastavusauditi, mis kinnitab, et toode vastab samaväärse Euroopa standardiorganisatsiooni standardile või ühele EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgise nõuetele.

Puhastustooted – soovituslik kriteerium

Lisa 2 p 3.1 – Kõik tekstiilist puhastustarvikud (nt lapid, mopid), mida lepingu täitmiseks kasutatakse, peavad olema mikrokiust või vastama tekstiiltoodetele Euroopa Liidu ökomärgise andmise nõuetele. Pakkuja peab esitama toote tehnilise dokumentatsioon, kus on märgitud kasutamise ja pesemise juhised.

Vastavustingimus (mikrokiust puhastustarvikud)

Pakkuja kinnitab, et esitab tekstiilist puhastustarvikute üleandmisel ka kirjaliku juhise puhastustarvikute kasutamiseks ja pesemiseks.

Tekstiilist puhastustarvikud peavad olema mikrokiust või vastavad tekstiiltoodete Euroopa Liidu ökomärgise nõuetele. Pakkuja esitab pakkumuses tekstiilist puhastustarvikute loetelu ja tõendi, et pakutavad puhastustarvikud on mikrokiust (nt tehniline dokumentatsioon või tooteleht) või vastavad EL-i tekstiiltoodete ökomärgise kriteeriumidele. Vastavust tõendab ka märgise sertifikaat.

Lisa 2 p 3.2 – Vähemalt 50% tekstiilist käterättidest (tk), millega pakkuja hankijat lepingu täitmisel varustab, vastavad tekstiiltoodete Euroopa Liidu ökomärgise nõuetele.

Vastavustingimus (käterätid)

Tekstiilist käterättidest peavad vähemalt 50% (koguseliselt) vastama tekstiiltoodete Euroopa Liidu ökomärgise kriteeriumidele. Pakkuja esitab pakkumuses loetelu lepingu täitmisel tarnitavatest käterättidest ja tõendid käterättide nõuetele vastavusest (nt EL tekstiiltoodete ökomärgis). EL ökomärgise puudumisel esitab pakkuja vastavushindamisasutuse või erapooletu audiitori vastavusauditi, mis kinnitab, et käterätik vastab EL-i tekstiiltoodete ökomärgise kriteeriumidele.

Hindamise kriteerium, kui pole sätestatud vastavustingimuses

Kui tekstiilist käterättidest vähemalt 50% (koguseliselt) vastavad tekstiiltoodete Euroopa Liidu ökomärgise kriteeriumidele, omistatakse pakkumusele **n** punkti.

Pakkuja esitab loetelu lepingu täitmisel tarnitavatest käterättidest ja tõendid käterättide nõuetele vastavusest (nt EL tekstiiltoodete ökomärgis olemasolu). Kui pakkuja tõendab vastavust EL-i tekstiiltoodete ökomärgise olemasoluga, esitab pakkuja märgise sertifikaadi. EL-i tekstiiltoodete ökomärgise puudumisel esitab pakkuja vastavushindamisasutuse või erapooletu audiitori vastavusauditi, mis kinnitab, et käterätik vastab EL-i tekstiiltoodete ökomärgise kriteeriumidele.

Kontori IT-seadmed (määruse Lisa 3) – kohustuslikud kriteeriumid

Lisa 3 p 1.1 – Pakkuja peab andma vähemalt kaheaastase garantii, mis jõustub toote üleandmisel. Garantii hõlmab remonti ja asendustoote andmist garantiiremondi ajaks. Garantii hõlmab ka akudefekte, nt laadimata jätmise või vigane akuühendus. Garantii tagab toodete vastavuse lepingu spetsifikatsioonidele lisatasu maksmata.

Selgitus

Kontori IT-seadmete negatiivne keskkonnamõju on põhjustatud seadmete amortiseerumisest ja väljavahetamise vajadusest. Garantii aitab tagada, et tooted ei kao ringlusest põhjendamatult kiiresti. Tingimus räägib minimaalselt kahe aasta pikkusest garantiist. Vastavalt hankija vajadustele võib garantii olla ka pikem (kuid mitte lühem).

Vastavustingimus (garantii)

Pakkuja kinnitab, et annab tootele vastavustingimuses nõutud kehtivusega garantii, mis jõustub toote üleandmisel. Garantii kehtivus on vähemalt 2 aastat, kuid hankija võib nõuda pikemat garantiid. Garantii tähtaeg on määratud vastavustingimuse selgituses. Garantii hõlmab remonti ja asendustoote andmist garantiiremondi ajaks. Garantii tagab toodete vastavuse lepingu tingimustele lisatasusid kohaldamata.

Lisa 3 p 1.2 – Pakkuja peab deklareerima kõik Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1907/2006 (REACH) nimetatud kandidaatainete loetellu kantud ained, mille sisaldus ületab 0,1 (massi)%, kogu toote ja iga järgmise lisaseadme kohta:

1.2.1 integreeritud komponentidega emaplaat (sh protsessor, mälu, graafikakomponendid);

1.2.2 kuvaseade (sh taustavalgustus);

1.2.3 korpused ja paneelid;

1.2.4 väline klaviatuur, hiir ja/või puutetundlik paneel;

1.2.5 välised vahelduv- ja alalisvoolukaablid (sh adapterid ja akupangad).

Selgitus

REACH-määrus käsitleb väga ohtlike ainete kasutamist ja kandidaatainete loetelu. Kandidaatainete loetelusse uute ainete kandmine on pikema protsessi algus, mille lõppeesmärk on nende ainete kasutuselt kõrvaldamine. Kandidaatainete loetelu Euroopa Kemikaaliameti kodulehel: <https://echa.europa.eu/et/candidate-list-table>.

Tootjad peavad olema kandidaatainete loetelust ja selle perioodilistest uuendustest teadlikud.

Kuigi kandidaatainete loetelus olevate ainete kasutamine ei ole keelatud, on hea tava, et tootjad sõeluvad selliste ainete kasutamise võimalikult varakult välja. Keskkonnahoidlikkuse kõrval on selle põhjuseks asjaolu, et toodetes sisalduvate väga ohtlike ainete kohta kehtib teavitamiskohustus (Euroopa Kemikaaliametile, klientidele ja tarbijatele), kui aine kontsentratsioon on üle 0,1 massi-% ja aine kogus toodetes on kokku üle 1 tonni aastas.

Tingimus ei sea kandidaatainete loetellu kantud ainetele mingisugust lubatud kontsentratsiooni piirangut, vaid käsitleb üksnes teavitamise kohustust.

Vastavustingimus (REACH kandidaadained)

Pakkuja deklareerib pakkumuses kõik Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1907/2006 (REACH) nimetatud kandidaatainete loetellu kantud ained, mille sisaldus ületab 0,1 (massi)%, kogu toote ja iga järgmise lisaseadme kohta:

- integreeritud komponentidega emaplaad (sh protsessor, mälu, graafikakomponendid);
- kuvaseade (sh taustavalgustus);
- korpused ja paneelid;
- väline klaviatuur, hiir ja/või puutetundlik paneel;
- välised vahelduv- ja alalisvoolukaablid (sh adapterid ja akupangad).

Pakkuja esitab pakkumuses tõendid tootes sisalduvate REACH kandidaatainete loetellu kantud ainete kohta või nende puudumise kohta.

[Lisa 3 p 1.3 – Pakkuja peab pakkuma korduskasutuse ja ringlussevõtu teenust seadmetele, mis on kasutuselt kõrvaldatud. Esemete korduskasutamiseks ettevalmistamine ning ringlussevõtu- ja kõrvaldamistoimingud peavad täielikult vastama direktiivi 2012/19/EL elektri- ja elektroonikaseadmetest tekkinud jäätmete \(elektroonikaromude\) kohta \(ELT L 197, 04.07.2012, lk 38–71\).](#)

Selgitus

Elektroonikatööstuse turg laieneb, toodete uuendustsüklid muutuvad lühemaks, mistõttu asendatakse seadmed kiiremini. See omakorda muudab elektroonikaseadmed kiiresti kasvavaks jäätmeallikaks. Ohtlikud ained (nt elavhõbe, kaadmium, plii, kuuevalentne kroom, polüklooritud bifenüülid) säilivad elektroonikaromudes veel palju aastaid pärast kasutuselt kõrvaldamist. Elektroonikaromusid ei võeta piisaval määral ringlusse. Ringlussevõtuta kaovad aga väärtuslikud ressursid.

Direktiivi 2012/19/EL eesmärk on säästva tarbimise ja tootmise toetamine elektroonikaromude tekke vältimise ning nende korduskasutamise, ringlussevõtu ja muude taaskasutamise viiside teel. Direktiiviga püütakse parandada kõikide elektroonikaseadmete olulusringis osalejate (tootjate, turustajate, tarbijate ning elektroonikaromude kogumise ja töötlemisega tegelevate ettevõtjate) keskkonnategevuse tulemuslikkust.

Säästva tarbimise tagamiseks peavad kontori IT-seadmete korduskasutamiseks ettevalmistamine ning ringlussevõtu- ja kõrvaldamistoimingud vastama direktiivi 2012/19/EL artiklis 8 ning VII ja VIII lisas sätestatud nõuetele.

Vastavustingimus (korduskasutuse ja ringlussevõtu teenus)

Pakkuja pakub korduskasutuse ja ringlussevõtu teenust seadmetele, mis on kasutuselt kõrvaldatud. Teenus peab vastama EL direktiivile 2012/19/EL nõuetele. Kui pakkuja on ühinenud tootjavastutusorganisatsiooniga (TVO), korraldab jäätmete kogumist ja käitlemist TVO. Hankija kontrollib probleemtooteregistrist, kas pakkuja on ühinenud TVO-ga. Kui pakkuja ei ole ühinenud TVO-ga, kuid korraldab käitlust luba omava jäätmekäitlejaga, esitab pakkuja tõendi koostööpartneri kohta. Kui pakkuja korraldab käitlust ise, esitab pakkuja tõendi, et tal on jäätmevaldkonna keskkonnaluba.

Hankelepingu tingimus

Pakkuja pakub korduskasutuse ja ringlussevõtu teenust seadmetele, mis on kasutuselt kõrvaldatud. Esemete korduskasutamiseks ettevalmistamine ning ringlussevõtu- ja kõrvaldamistoimingud vastavad EL direktiivile 2012/19/EL.

Lisa 3 p 1.4 – Pakkuja peab kirjeldama, kuidas ta korraldab korduskasutuse ja ringlussevõtu teenuse järgmisi aspekte (olenevalt seadmete liigist, seisundist ja hulgast peab pakkuja ära märkima järgmised punktid):

1.4.1. kogumine;

1.4.2. andmekandja konfidentsiaalne käitlemine ja andmete kustutamine;

1.4.3. lammutamine ringlussevõtu ja kõrvaldamise eesmärgil.

Selgitus

Tingimus on seotud korduskasutuse ja ringlussevõtu teenuse nõudega (vt eelmine punkt). Hankijal saab selle tingimuse kaudu veenduda korduskasutuse ja ringlussevõtu teenuse toimimises.

Vastavustingimus (teenuse kirjeldus)

Pakkuja kirjeldab, kuidas ja kelle kaudu kavatseb ta korraldada korduskasutuse ja ringlussevõtu teenuse aspektid: (1) kogumine; (2) andmekandja konfidentsiaalne käitlemine ja andmete kustutamine; (3) lammutamine ringlussevõtu ja kõrvaldamise eesmärgil. Esitada vabas vormis kirjeldus.

Kontori IT-seadmed – soovituslikud kriteeriumid

Lisa 3 p 2.1 – Järgmised osad, kui need on olemas, peavad olema hõlpsalt juurdepääsetavad ja asendatavad lihtsate käsitööriistadega (st kruvikeeraja, spaatel, näpitsad, pintsetid või muu üldkasutatav tööriist):

2.1.1 arvutite korral:

2.1.1.1 kõvaketas/pooljuhtketas;

2.1.1.2 mälu;

2.1.1.3 aku.

2.1.2 kuvarite korral:

2.1.2.1 ekraani koost ja vedelkristallekraani taustvalgusti;

2.1.2.2 toite- ja juhtsüsteemi trükkplaadid;

2.1.2.3 alused (v.a korpusesse integreeritud).

Kuvarite korral ei kuulu punktide 1.1 ja 1.2 alla tahvelarvutite ja kaks ühes sülearvutite osad.

Selgitus

Tingimuse eesmärgiks on seadme kasutusea pikendamine.

Vastavustingimus, kui hankelepingu esemeks on arvutid

Arvuti kõvaketas/pooljuhtketas, mälu ja aku peavad olema hõlpsalt juurdepääsetavad ja asendatavad lihtsate käsitööriistadega (nt kruvikeeraja, spaatel, näpitsad, pintsetid või muu üldkasutatav tööriist). Pakkuja kinnitab, et arvuti osad on juurdepääsetavad ja lihtsasti asendatavad. Pakkuja esitab osade asendamise juhised (tootja juhend või vabas vormis dokument) seadmete üleandmisel.

Vastavustingimus, kui hankelepingu esemeks on kuvarid

Kuvari ekraani koost ja vedelkristallekraani taustvalgusti, toite- ja juhtsüsteemi trükkplaadid ja alused (v.a need, mis on korpusesse integreeritud) peavad olema hõlpsalt juurdepääsetavad ja asendatavad lihtsate käsitööriistadega (nt kruvikeeraja, spaatel, näpitsad, pintsetid või muu üldkasutatav tööriist). Pakkuja kinnitab, et osad on juurdepääsetavad ja lihtsasti asendatavad. Pakkuja esitab osade asendamise juhised (tootja juhend või vabas vormis dokument) ekraanide üleandmisel.

Näidis (hindamise kriteerium, kui hankelepingu esemeks on arvutid, ja tingimust pole sätestatud vastavustingimusena)

Kui arvuti kõvaketas/pooljuhtketas, mälu ja aku on hõlpsalt juurdepääsetavad ja asendatavad lihtsate käsitööriistadega (nt kruvikeeraja, spaatel, näpitsad, pintsetid või muu üldkasutatav tööriist), omistatakse pakkumusele **[n]** punkti.

Pakkuja esitab kinnituse, et osad on juurdepääsetavad ja lihtsasti asendatavad. Pakkuja esitab osade asendamise juhised (tootja juhend või vabas vormis dokument).

Näidis (hindamise kriteerium, kui hankelepingu esemeks on kuvarid, v.a tahvelarvutite ja kaks ühes sülearvutite puhul, ja tingimust pole sätestatud vastavustingimusena)

Kui kuvari ekraani koost ja vedelkristallekraani taustvalgusti, toite- ja juhtsüsteemi trükkplaadid ning alused (v.a need, mis on korpusesse integreeritud) on hõlpsalt juurdepääsetavad ja asendatavad lihtsate käsitööriistadega (nt kruvikeeraja, spaatel, näpitsad, pintsetid või muu üldkasutatav tööriist), omistatakse pakkumusele **[n]** punkti.

Pakkuja esitab kinnituse, et osad on juurdepääsetavad ja lihtsasti asendatavad. Pakkuja esitab osade asendamise juhised (tootja juhend või vabas vormis dokument).

Lisa 3 p 2.2 – Akud ei tohi olla kaasaskantavate toodete külge liimitud ega joodetud. Professionaalsel kasutajal või remonditeenuse osutajal peab olema võimalik akut vahetada. Akupaki väljavõtmise juhised peavad sisalduma kasutusjuhendis või olema kättesaadavad tootja veebilehel.

Selgitus

Tingimuse eesmärk on tagada sülearvutite (ja teiste kaasaskantavate kontori IT-seadmete) aku- de lihtne vahetamine, pikendades seeläbi toote eluiga.

Vastavustingimus (akude vahetamine)

Pakkuja kinnitab, et akud ei ole toote külge liimitud ega joodetud. Professionaalsel kasutajal või remonditeenuse osutajal peab olema võimalik akut vahetada. Pakkuja esitab juhendi akupaki väljavõtmiseks ja vahetamiseks toote üleandmisel.

Hindamise kriteerium, kui pole sätestatud vastavustingimusena

Kui aku vastab mõlemale alltoodud tingimusele, omistatakse pakkumusele **[n]** punkti: (1) aku ei ole toote külge liimitud ega joodetud; (2) professionaalsel kasutajal või remonditeenuse osutajal on võimalik akut vahetada. Pakkuja esitab juhendi akupaki väljavõtmiseks ja vahetamiseks toote üleandmisel.

Lisa 3 p 2.3 – Välised plastist korpused, kestad ja paneelid kaaluga üle 100 grammi ja pindalaga üle 50 cm² peavad olema märgistatud ISO 11469 ja ISO 1043-1 või muu samaväärse rahvusvahelise või Euroopa standardiorganisatsiooni standardi kohaselt.

Selgitus

ISO 11469 ühtlustab toodete markeeringud, mis on valmistatud plastmaterjalist. Märgistus-süsteem aitab tooteid õigesti käidelda ja utiliseerida. Tegemist on ressursi kokkuhoidu soodustava tingimusega, kuna markeeringuga plastik läheb uuesti ümbertöötlusesse ja plastikut ei pea algsest toorainest uuesti tootma. Markeering ehk märgistus võimaldab erinevad plastosad materjali liigi järgi tõhusamalt eraldada. Plastikust saab toota uusi plastidetaile, kuna tänu markeeringule on teada plasti keemiline koostis.

Vastavustingimus (ISO 11469 ja 1043-1)

Välised plastist korpused, kestad ja paneelid kaaluga üle 100 grammi ja pindalaga üle 50 cm² peavad olema märgistatud ISO 11469 ja ISO 1043-1 või muu samaväärse rahvusvahelise või Euroopa standardiorganisatsiooni standardi kohaselt. Pakkuja esitab pakkumuses tõendi standardile vastavuse kohta.

Lisa 3 p 2.4 – Välised vahelduv- ja alalisvoolukaablid ei tohi sisaldada järgmisi plastifikaatoreid:

2.4.1 ftalaatplastifikaatorid: DEHP, DBP, BBP ja DIBP. Suurim lubatud kontsentratsioon: 0,1% kaabli polümeerkesta massist iga ftalaadi kohta;

2.4.2 keskmise ahelaga klooritud parafiinide (MCCP) alkaanid C14–17. Suurim lubatav kontsentratsioon: 0,1% kaabli polümeerkesta massist.

Selgitus

Plastifikaator on aine, mida kasutatakse materjali plastsusomaduste parandamiseks (muudab materjali pehmemaks, painduvamaks, vähendab viskoossust ja hõõrdejõudu). Plastifikaatoreid kasutatakse plastikutes, kummis, PVC-s, voolikutest, aga ka elektrijuhtmete katmisel. Paljud plastifikaatorid (nt dietüülheksüülftalaat DHEP või diisobutüülftalaat DIBP) kasutamine on EL-s piiratud reproduktiivtoksiliste ja endokriinsüsteemi kahjustavate omaduste tõttu. Tingimuse eesmärgiks on mürgiste ainete vähendamine tootes.

Vastavustingimus (plastifikaatorid)

Pakkuja esitab pakkumuses tootja kinnituse või toote tehnilise dokumentatsiooni, mille kohaselt toote välised vahelduv- ja alalisvoolukaablid ei ületa nende plastifikaatorite puhul lubatud kontsentratsiooni: (1) ftalaatplastifikaatorid: DEHP, DBP, BBP ja DIBP. Suurim lubatud kontsentratsioon: 0,1% kaabli polümeerkesta massist iga ftalaadi kohta; (2) keskmise ahelaga klooritud parafiinide (MCCP) alkaanid C14–17. Suurim lubatav kontsentratsioon: 0,1% kaabli polümeerkesta massist.

Hindamise kriteerium, kui pole sätestatud vastavustingimusena

Kui toote välised vahelduv- ja alalisvoolukaablid ei sisalda neid plastifikaatoreid, omistatakse pakkumusele [n] punkti: (1) ftalaatplastifikaatorid: DEHP, DBP, BBP ja DIBP. Suurim lubatud kontsentratsioon: 0,1% kaabli polümeerkesta massist iga ftalaadi kohta; (2) keskmise ahelaga klooritud parafiinide (MCCP) alkaanid C14–17. Suurim lubatav kontsentratsioon: 0,1% kaabli polümeerkesta massist. Pakkuja esitab tõendamiseks tootja kinnituse või tehnilise dokumentatsiooni.

Lisa 3 p 2.5 – Pakkuja peab tagama varuosade saadavuse vähemalt kolm aastat alates müügikuupäevast. Võimaluse korral tehakse kättesaadavaks ühilduvad suurema mahutavuse või parema toimivusega osad.

Selgitus

Tingimuse eesmärgiks on pikendada toote eluiga. Tegemist on lepingu tingimusega. Ei saa eeldada, et müüja tarnib varuosasid tasuta. Toote varuosade ostmisel saab lepingus sätestada ka varuosade loetelu ja ühikuhinnad (kui see on võimalik ja otstarbekas).

Vastavustingimus (varuosad)

Pakkuja kinnitab, et tagab toote varuosade saadavuse vähemalt kolm aastat alates müügilepingu sõlmimisest.

Hindamise kriteerium, kui pole sätestatud vastavustingimusena

Kui pakkuja tagab toote varuosade saadavuse vähemalt kolm aastat alates müügilepingu sõlmimisest, omistatakse pakkumusele [n] punkti.

Hankelepingu tingimus

[Müüja] tagab toote varuosade saadavuse vähemalt kolm aastat alates müügilepingu sõlmimisest. Varuosade ostmiseks esitab ostja tellimuse.

Lisa 3 p 2.6 – Plastist korpuste, kestade ja paneelide külge ei tohi olla vormitud ega liimitud metalldetailid, mida ei saa eemaldada lihtsate käsitööriistadega. Demonteerimisjuhend peab sisaldama metalldetailide eemaldamise juhiseid.

Selgitus

Tingimuse eesmärk on pikendada toote eluiga ja soosida metalldetailide taaskasutust või ringlussevõttu.

Vastavustingimus (korpusele liimitud metalldetailid)

Pakkuja kinnitab, et plastist korpuste, kestade ja paneelide külge ei ole vormitud ega liimitud metalldetailid, mida ei saa eemaldada lihtsate käsitööriistadega. Pakkuja kinnitab, et metalldetailid on võimalik eemaldada lihtsate käsitööriistadega. Pakkuja esitab toote üleandmisel

demonteerimisjuhendi, mis sisaldab plastist korpuste, kestade ja paneelide metalldetailide eemaldamise juhiseid.

Hindamise kriteerium, kui pole sätestatud vastavustingimusena

Kui plastist korpuste, kestade ja paneelide külge ei ole vormitud ega liimitud metalldetailidele, mida ei saa eemaldada lihtsate käsitööriistadega, omistatakse pakkumusele [n] punkti. Pakkuja esitab demonteerimisjuhendi, mis sisaldab plastist korpuste, kestade ja paneelide metalldetailide eemaldamise juhiseid ning kinnituse, et metalldetailidele on võimalik eemaldada lihtsate käsitööriistadega.

Lisa 3 p 2.7 – Kasutatud värvid ja pinnakatted ei tohi oluliselt kahjustada neist komponentidest ringlussevõtul valmistatava plastmaterjali tugevust katsetamisel standardi ISO 180 või muu samaväärse Euroopa standardiorganisatsiooni standardi järgi.

Selgitus

ISO 180:2019 defineerib meetodid plastiku löögisitkuse määramiseks (Izodi löögisitkuse määramine). Tingimuse eesmärk on lahendada ringlussevõtuga seotud probleemid, mis tekivad teatavate polümeeride, pinnakattete, mitteeraldatavate metallikihtide ja sulamite kombinatsioonide puhul. Tingimus käsitleb nõudeid metalldetailide, pinnakattete ja leegiaeglustite ringlussevõetavusele, kuna on kindlaks tehtud, et just need komponendid takistavad ringlussevõttu.

Vastavustingimus (värvid ja pinnakatted)

Kasutatud värvid ja pinnakatted ei tohi oluliselt kahjustada plastist korpustest, kestadest ja paneelidest ringlussevõtul valmistatava plastmaterjali tugevust katsetamisel standardi ISO 180 või muu samaväärse Euroopa standardiorganisatsiooni standardi järgi. Pakkuja esitab pakkumuses:

- katsetulemused, mille kohaselt ei vähene materjali löögisitkus pinnatöötlusvahendi(te) tõttu rohkem kui 25 % võrra mõõdetuna standardi ASTM D256, ASTM E23, ISO 180 või ISO 179-1 alusel Izodi või Charpy löökpaindeteimis sälguga teimikul toatemperatuuril; üks katsetulemus võib olla representatiivne mitme osa suhtes, kui osades on kasutatud sama materjali ning katsetes on kasutatud halvimaid võimalikke kasutustingimusi, või
- eraldi avaldused vähemalt kolmelt plasti ringlussevõtjalt või avaldusega vähemalt ühelt elektroonika plastmaterjale sõltumatu majandusüksusena töötlevalt plasti ringlussevõtjalt, et pinnatöötlusvahendid ei kahjusta plasti ringlussevõetavust, või
- sõltumatu labori katsetulemused.

Tooted, millel on ELi ökomärgis või muu ettenähtud kriteeriumidele vastav asjaomane I tüübi ökomärgis, vastavad tingimusele. Sellisel juhul esitab pakkuja märgise sertifikaadi ja muid tõendeid esitada ei ole vaja.

Hindamise kriteerium, kui RHAD-s pole sätestatud vastavustingimusena

Kui kasutatud värvid ja pinnakatted ei kahjusta plastist korpustest, kestadest ja paneelidest ringlussevõtul valmistatava plastmaterjali tugevust katsetamisel standardi ISO 180 või muu sama-

väärse Euroopa standardiorganisatsiooni standardi järgi, omistatakse pakkumusele [n] punkti.

Pakkuja esitab:

- katsetulemused, mille kohaselt ei vähene materjali löögisitkus pinnatöötlusvahendi(te) tõttu rohkem kui 25 % võrra mõõdetuna standardi ASTM D256, ASTM E23, ISO 180 või ISO 179-1 alusel Izodi või Charpy löökpaindeteimis sälguga teimikul toatemperatuuril; üks katsetulemus võib olla representatiivne mitme osa suhtes, kui osades on kasutatud sama materjali ning katsetes on kasutatud halvimaid võimalikke kasutustingimusi, või
- eraldi avaldused vähemalt kolmelt plasti ringlussevõtjalt või avaldusega vähemalt ühelt elektroonika plastmaterjale sõltumatu majandusüksusena töötlevalt plasti ringlussevõtjalt, et pinnatöötlusvahendid ei kahjusta plasti ringlussevõetavust, või
- sõltumatu labori katsetulemused.

Tooted, millel on ELi ökomärgis või muu ettenähtud kriteeriumidele vastav asjaomane I tüübi ökomärgis, vastavad tingimusele. Sellisel juhul esitab pakkuja märgise sertifikaadi ja muid täiendavaid tõendeid esitada ei ole vaja.

Koopia- ja joonestuspaber (määruse Lisa 4) – kohustuslikud kriteeriumid

Lisa 4 p 1.1 – Tootele on väljastatud Euroopa Liidu ökomärgis või muu samaväärse Euroopa standardiorganisatsiooni standardi kohane I tüübi ökomärgis, mis on otseselt seotud paberi tootmisprotsessiga (mitte tehase juhtimistavadega).

Selgitus

Euroopa Komisjoni otsusega 2019/70 kehtestatakse graafilise otstarbega paberile EL-i ökomärgise andmise ning pehmepaberile ja pehmepaberist toodetele EL-i ökomärgise andmise kriteeriumid. Tooterühma „graafilise otstarbega paber“ kuulub töötlemata, trükkimärkideta, tühi paber või papp lehtedena või rullis, värvimata või värvitud, mis on valmistatud paberimassist ja sobib kirjutamiseks, trükkimiseks või töötlemiseks. Ökomärgise kriteeriumide eesmärk on eelkõige vähendada mürgiste või eutrofeeruvate ainete heidet vette ning energiatarbimisega seotud keskkonnakahju ja -riske (kliimamuutused, hapestumine, osoonikihi kahanemine, taastumatute ressursside ammendumine). Konkreetsemalt on ökomärgise kriteeriumide eesmärk vähendada energiatarbimist ja sellega seotud õhkuheidet; vähendada keskkonnakahju, vähendades vetteheidet ja jäätmeteket; vähendada ohtlike kemikaalide kasutamisega seotud keskkonnakahju ja -riske ning kaitsta metsa, nõudes, et ringlussevõetud ja esmased kiud hangitakse säästvalt majandatavatest metsadest ja piirkondadest.

Vastavustingimus (paberi tootmisprotsessi ökomärgis)

Paberil on EL ökomärgis või samaväärne EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgis, mis on otseselt seotud paberi tootmisprotsessiga. Pakkuja esitab pakkumuses EL graafilise otstarbega paberi ökomärgise või pehmepaberi ja pehmepaberist toodete ökomärgise või samaväärse EN ISO 14024

I tüüpi ökomärgise sertifikaadi.

Kui paberil ei ole ökomärgist, esitab pakkuja vastavushindamisasutuse või erapooletu audiitori vastavusauditi, mis kinnitab, et paber vastab EL-i graafilise otstarbega paberi ökomärgise, pehmepaberi ja pehmepaberist toodete ökomärgise või samaväärse EN ISO 14024 I tüüpi ökomärgise kriteeriumidele.

[Lisa 4 p 1.2 – Tselluloosi tootmiseks ettenähtud esmane puidukiud peab pärinema seaduslikust allikast.](#)

Selgitus

Tingimuse eesmärgiks on tagada, et paberi tootmisel kasutatav puit pärineb seaduslikust allikast (s.t on ülestöötatud vastavalt selle riigi õigusaktidele). Seadusliku päritolu sobivaks tõendiks on nt FSC (Forest Stewardship Council) või PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification schemes).

Vastavustingimus (seaduslik allikas)

Pakkuja kinnitab, et tselluloosi tootmiseks kasutatud esmane puidukiud on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr (EL) 995/2010 kohaselt pärit seaduslikust allikast. Tõendid puidu päritolu kohta esitab pakkuja paberi üleandmisel. Sobivaks tõendiks on näiteks tootja kinnitus, FSC sertifikaat, FLEGT, CITES litsents. Sertifitseerimata esmase puidukiu puhul peab pakkuja täpsustama tselluloosi ja paberi tootmiseks kasutatud kiudude tüübid (liigid), kogused ja päritolu ning kinnitama kiudude seaduslikkust. Kiudu peab olema võimalik jälgida kogu tootmisahela jooksul metsast kuni valmistooteni.

[Lisa 4 p 1.3 – Paberi tootja peab olema rakendanud ISO 9001, ISO 14001, EMAS või mõnda muud samaväärset rahvusvaheliselt tunnustatud kvaliteedi- ja/või keskkonnajuhtimise süsteemi.](#)

Selgitus

Paberi tootja ei pruugi olla pakkuja. Seetõttu pole tegemist RHS § 101 lg 1 p 7 ja lg 6 kohase kvalifitseerimise tingimusega. Kvalifitseerimise tingimustes ei saa esitada nõudeid kõrvalistele isikutele, vaid üksnes pakkujale endale (RHS § 98 lg 1).

Vastavustingimus (kvaliteedi- ja keskkonnajuhtimissüsteem)

Paberi tootja peab olema rakendanud ISO 9001, ISO 14001, EMAS või mõnda muud samaväärset rahvusvaheliselt tunnustatud kvaliteedi- või keskkonnajuhtimise süsteemi. Pakkuja esitab andmed paberi tootja kohta ning sertifikaadi, mis tõendab, et tootja on rakendanud ISO 9001, ISO 14001, EMAS vastavat süsteemi. Kui tootja on rakendanud samaväärset süsteemi, esitab pakkuja vastavushindamisasutuse või erapooletu audiitori vastavusauditi, mis kinnitab, et kvaliteedi- või keskkonnajuhtimise süsteem vastab olulises ulatuses ISO 9001, ISO 14001 või EMAS kriteeriumidele.

Hankelepingu tingimus

Müüja kinnitab, et paberi tootja on rakendanud ISO 9001, ISO 14001, EMAS või mõnda muud samaväärset rahvusvaheliselt tunnustatud kvaliteedi- või keskkonnajuhtimise süsteemi.

Koopia- ja joonestuspaber – soovituslik kriteerium

Lisa 4 p 2.1 – Kontoriseadmetes kasutatava paberi sobivuse tagamiseks tuleb hankijale kvaliteedi kontrollimise eesmärgil esitada vastava toote näidis.

Selgitus

Toote näidise küsimine võimaldab paremini tuvastada toote tegelikku kvaliteeti. Hankija võib nõuda hankelepingu esemeks olevate asjade näidiseid. Sellise tõendi alusel on võimalik hankijal kontrollida pakkuja võimekust pakkuda kvaliteetseid asju. Näidise küsimine füüsilisel kujul eeldab, et pakkujad edastavad selle hankija nimetatud aadressile (sellisel juhul tuleb ümbriku le märkida riigihanke viitenumber ja märge „Mitte avada enne pakkumuste avamist“). Näidis on tähtaegselt esitatud, kui see on postitatud või kullerile üle antud enne pakkumuste esitamise tähtpäeva saabumist.

Vastavustingimus (näidis)

Pakkuja esitab pakutava paberi näidise. Näidis tuleb saata hankija registrijärgsele aadressile enne pakkumuste esitamise tähtpäeva. Näidis peab olema ümbrikus, mis sisaldab riigihanke nimetust, viitenumbrit ning märkust: „Mitte avada enne pakkumuste avamist.“

Juhendi koostas advokaadibüroo PricewaterhouseCoopers Legal advokaadid. Juhend on koostatud Euroopa majanduspiirkonna programmi EE-Climate "Ringmajanduse raamistiku tugevdamine" eeldefineeritud projekti "Ringmajanduse võimekuse tõstmine" raames.

Kontaktid:

Erki Fels,
vandeadvokaat
erki.fels@pwc.com

Karen Silts,
Keskkonnaministeeriumi
keskkonnakorralduse peaspetsialist
karen.silts@envir.ee

KESKKONNAAGENTUUR

KESKKONNAMINISTEERIUM

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

